

कुरित सहरतोर विस्वसिरेनाहक, किर्स्तुना बळयि पोलु लोहतदु मुनेता सीटि

इद सीटटुन रासवाल येसु किर्स्तुना बळयि पोलु आंदोग. पोलु इपिसुस सहरते मतस्के, इद सीटटुन कुरिततोर विस्वसिरेनाहक रासतोग. पोलु दुम्ना मल्का किर्स्तुना बेसता कबुर वेहचोर तिरियिहपा, कुरित सहरते विस्वसिरा मुडुन तयर कीतोग. इद पोल्लो किर्स्तुनाड बळयिराड कबस्क 18:1-18 वचनतगा मन्हता.

पोलु इद सीटटुन बाराहक रासतोग इतेके, ओग अगडोर विस्वसिरा मुडगा मतव, बेव-बेव लागवव पोल्लोन केंजतोग. ओसो अगडा मुडोर मुक्यालोरगडाहि, उंद सीटि पोल्लुहक दोर्किस मता. अद सीटटगा उचुक पोल्लोन, बह कीयना बह पुनदना इनजोर, रासिसि ताल्लहकिस मतोर. अव पोल्लोना लोप्पा वेहतव पोल्लोन, पोलु इद सीटटगा रासतोग. ओसो माट किर्स्तुना मन्कलोरोम इनजोर, उगस इनदनद आयो; मति किर्स्तुना मन्कलोरा लेहकान ताकना इनजोर, इद सीटटगा रासतद मन्हता. ओसो मावा मनमुळि दिनम पवित्रते बेर्ससोर दायना, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीयनदे बेरा पोल्लो इनजोर रासतोग. अहे विस्वसिर जमा आतस्के, बह मनदना इनजोर वने रासतोग.

मुनेता पोल्लो

1 देवुळि तना विचरते, किर्स्तु येसुना बळयि आयलाह, निल्पिह कीतोग पोलुनन* इद सीटटुन रासिहनन. नना मावा तोळतोग विस्वसि सोस्तिनेसना संगे इगा महनन.*

2 कुरित सहरते मनवालोरिर मीक देवुळता मुडुहक* सीटि रासलाह आतन. देवुळि मीक किर्स्तु येसुना संगे जोळे कीसि, तनेनाहक अलग कीता. तना मन्कलोर आयलाह आचता.* पूरा बूमतगा मावा येसुसामि किर्स्तुन मोळकवालोर, सबेटोर मन्कलोरिन वने, अद्रमलेहकाने आचता. येसु किर्स्तु ओरा वने, मावा वने सामिये.*

3 मावा देवुळबाबाल ओसो येसुसामि किर्स्तु मीक देव्वा ईयिर, सुकम ईयिर.*

* 1:1 1:1 रोम सहरतोर 1:1; कुलुसितोर 1:1-2; 2 तिमोति 1:1-2 * 1:1 1:1 बळयिर 18:17 * 1:2 1:2 बळयिर 18:1-8 * 1:2 1:2 1:30; 6:11; 1 तिसलुनितोर 5:23 * 1:2 1:2 8:6 * 1:3 1:3 रोम सहरतोर 1:6-7

किर्स्तुना मेटे देवुळि बुदि ईता

4 देवुळि मीक किर्स्तु येसुना मेटे देय्वा ईता. अदिनेनाहक नना मियेनाहक, नावा देवुळतुन अमेसा जोहर कीय्हनन.✧

5-7 देवुळता लोप्पा मीट वळ्हकनव सबे पोल्लोने, ताना लोप्पा मीट पुतव पूरा पोल्लोने, सबे रीतिने, मीट किर्स्तुना संगे जोळेम आताहकु, देवुळि मीक आलिस पिसनाह बुद ईता.✧ इद बुदि ताना जीवा ईतद बुद आंदु. किर्स्तुना लोप्पा माट मियगा ततद कबुर, निटम इनजोर इद तोहचीता.✧ इंजेके मावा येसुसामि किर्स्तु ओसोवने वायनद दियातुन केपतिर,✧ मीक बेदे बुदता कमि इले.

8 तना ओसोवने वायनद दियाते,✧ मीट बाताले कसुरलेवाह दिसना इन्जि, मावा येसुसामि किर्स्तु मीक आक्रि एवनाह, मेक्किह कीस तासिह्तोग.✧

9 देवुळि तना मगि, मावा येसुसामि किर्स्तुना संगे, मीक कलियिस मनदलाह केयता.✧ अद देवुळि बर्वस लायकता आंदु.✧

विस्वसिरा मुडगा कोंटेड पटनद ओप्पो

10 मावोर विस्वसिरिर! मीट सबेटोरिर उंद पोल्लोते मन्हट्ट, मीट कोंटेड आयमादु;✧ मति मीट उंद विचरते, उंद एकाते मन्जि, ओर्विहक-ओर्वोग कलियिस मन्हट्ट इनजोर,✧ मावा येसुसामि किर्स्तुना पेदिरते मीक अर्जि कीय्हनन.

11 मावोर विस्वसिरिर! नना इद्रम बाराहकु इह्नन इतेके, मीट ओर्विहक-ओर्वोग जगळम आय्हनिर इनजोर, नाक कलोये इनदनदिना लोतोर मीवा लोप्पा वेहतोर.✧

12 अद इद्रमि: मीवा मन्कलोरगडाहि ओर्वोग इन्हतोग “नना पोलुनकेडोनन,” ओर्वोग इन्हतोग “नना अपुलोसनकेडोनन,”✧ ओर्वोग इन्हतोग “नना

✧ 1:4 1:4 रोम सहरतोर 1:8 ✧ 1:5-7 1:5-7 2 कुरित्तोर 6:10; 8:7; 9:11

✧ 1:5-7 1:5-7 2 तिसलुनितोर 1:10 ✧ 1:5-7 1:5-7 लूकाल 17:30; रोम सहरतोर 8:19-21,23; गलातितोर 5:5; पिलिपितोर 3:20; 1 तिसलुनितोर 1:10; इब्रितोर 9:28; 2 पत्रु 3:11-12 ✧ 1:8 1:8 1 तिसलुनितोर 5:1-2 ✧ 1:8 1:8 1 तिसलुनितोर 3:12-13

✧ 1:9 1:9 रोम सहरतोर 8:28; 1 पत्रु 5:10; 1 योहन 1:3 ✧ 1:9 1:9 व्यवस्थाविवरण 7:9; यशायाह 49:7; 1 कुरित्तोर 10:13; 1 तिसलुनितोर 5:24; 2 तिसलुनितोर 3:3; 2 तिमोति 2:13; इब्रितोर 10:23 ✧ 1:10 1:10 11:18 ✧ 1:10 1:10 रोम सहरतोर 12:16; पिलिपितोर 1:27 ✧ 1:11 1:11 2 कुरित्तोर 12:20 ✧ 1:12 1:12 बळयिर 18:24

पन्नूनकेडोनन*,” ओवोर्गो इन्हतोग “नना किर्स्तुनकेडोनन,” इद्रम इन्जि, मीट वळ्हकलाह आतिर!✧

13 इद बेद्रमि? किर्स्तुन तुक्ळेड-तुक्ळेड कीतप लेहका आता अले! हक्कनागुटातगा मियेनाहक नना पोलुनन डोलतना? बह नावाय पेदिरते, मीट एग मीतिरा?

14-15 मियगडोर किरिस्पुस✧ ओसो गयुस✧, वेर इर्वुरिन विळिससि, नना बोने येसुना पेदिरते एग मीहोन. मीहच मतेके, पोलुना पेदिरते माट एग मीतोम इनजोर, मन्कलोर इन्ज मनेर. नना अद्रम केवाहकु बेस आता, नना देवुळतुन जोहर कीयहनन.

16 (आं! नना इस्तिपनासना लोतोरिन वने,✧ येसुना पेदिरते एग मीहतन निटमे. मति ओसो मियगा बोन येसुना पेदिरते एग मीहतन, नाक सीता इले.)

17 किर्स्तु नाक तना पेदिरते एग मीहतलाह लोहोग मति, तना बेसता कबुरतुन पोकर कीयलाह लोहतोग. मन्कलोरा लेहकाडा बुद कीसि, दुप्पोरिहक विचर वानाह पोकर कीयलाहि आयो.✧ अद्रम पोकर कीस मतेक अचोन, किर्स्तु हक्कनागुटातगा डोलतद पोल्लो कबळतुहक अरवप आवालि.✧

देवुळता लावतुन, बुदतुन, किर्स्तु तोहतोग

18 मन्कलोरिन पिसिह कीयलाहि, किर्स्तु हक्कनागुटातगा डोलतद पोल्लोतुन, अद तेल्वलेवद पोल्लो इनजोर, विस्वसलेवोर बूळेम आयवालोर इन्हतोर.✧ देवुळि पिसिह कीतोरल माट बारा, अद पोल्लोतगा देवुळता पिसिह कीयनद लाव मन्हता इनजोर इहनल.✧

19 इदिना लोप्पा, देवुळि तना साश्चमते माक इद्रम वेहतहता:

“बुदतोरोम इनजोर इनवालोर मन्कलोरा बुदतुन बूळे कीकन.

तेल्वतोरोम इनजोर वेहवालोर तेल्वतुन कबळतुहक अरवाह कीकन” ✧
इनजोर रासतप लेहकान आता.

* **1:12 1:12** पन्नूनकेडोनन मोदुल कागिदते “कय्पानकेडोनन”. पन्नूहक रेंड पेदिर्क मताड: इञ्जि पोल्लोते कय्पा; युनानि पोल्लोते पन्नू. ✧ **1:12 1:12** 3:4; गलातितोर 5:19-21 ✧ **1:14-15 1:14-15** बळयिर 18:8 ✧ **1:14-15 1:14-15** रोम सहरतोर 16:23-24 ✧ **1:16 1:16** 16:15-17 ✧ **1:17 1:17** 2:1-2,4-5,13; 2 कुरित्तोर 1:12; 10:10; 11:6 ✧ **1:17 1:17** गलातितोर 2:21 ✧ **1:18 1:18** 2:14; 4:10; 2 तिसलुनितोर 2:10; इञ्जितोर 12:2 ✧ **1:18 1:18** रोम सहरतोर 1:16; 1 कुरित्तोर 1:24 ✧ **1:19 1:19** यशायाह 29:14

20 अद इसबते देवुळता मुनेह, बुदतोरोम तेल्वतोरोम इनजोर इनवालोर, बाताले कबळतुहक अरवोर. साङ्गमगूस बाताले कबळतुहक अरवोर. दुनियातगा बेस-नेहना वळहकवालोर, बाताले कबळतुहक अरवोर. दुनियातोर बेदिन बुदि इन्हतोर, तान देवुळि बुदलेवद इनजोर तोहता.✧

21 इतेके देवुळि मुनेन तना बुदते इद्रम विचर कीता: इद दुनियाता बुदते, मन्कलोर नाक पुनमाकिर इता. माट किर्स्तुना बेसता कबुरतुन पोकुर कीय्हनोम. अद पोल्लो बुदता, तेल्वता आयो इनजोर, लोकुर पास्किह्तोर. मति मन्कलोर पास्कनद पोल्लोतेन, विस्वस केवालोरिन पिसिह कीकन इनजोर, देवुळतुहक विचर वाता.✧

22 मावा यहुदि लोकुर इतेके, बामनाड सीनाड तोहचीम्हट, अस्के विस्वस कीकोम इन्हतोर.✧ यहुदि आयवोर बार बुदता, तेल्वता पोल्लो वेहच ऊळाट, अस्के विस्वस कीकोम इन्हतोर.

23 माट कोनि हक्कनागुटातगा डोलतोग येसुना पोल्लोतुन पोकुर कीय्हनोम.✧ अद पोल्लो यहुदिरिन विस्वस कीया पगवप लेहका कीता.✧(बाराहक इतेके देवुळ लोहवाल पिसिह केवाल, अद्रम लजा वानाह डोलवाल आयोग इनजोर, ओर विचर कीतोर.)✧यहुदि आयवोरिहक बारा, मावा कबुर बुदलेवद पोल्लो दिसिहता.✧

24 मति देवुळि बोरिन-बोरिन केयता, ओर यहुदिर आयिर, यहुदि आयवोर आयिर, ओरिहक देवुळता लावतुन,✧ ताना बुदतुन✧ तोहच एवाल किर्स्तुये.

25 (इद बहु? किर्स्तु डोलतद पोल्लोतुन केंजिसि, देवुळि बुद कीस केवो इनजोर, मन्कलोर इन्हतोर. मति) बेदिन बुद कीस केवद पोल्लो इन्हतोर, अद मन्कलोरा बुदतुहकाय एक्वा बुदता आता.✧ अहे (किर्स्तु डोलतद पोल्लोतुन केंजिसि, देवुळता लाव गुचता इनजोर वने, मन्कलोर इन्हतोर. मति) बेदिन लाव गुचता इन्हतोर, अद पोल्लो मन्कलोरा लावतुहकाय एक्वा लावता आता.✧

26 मावोर विस्वसिरर! इद पोल्लोतुन विचर कीस ऊळाट: मियगा वेल्लाटोरिर, मन्कलोरा इसबते बुदतोरिर आयविर, लावतोरिर आयविर, बेरा लोतोरिर आयविर! तेला मति देवुळि मीक केयिसि, तना मन्कलोर कीता.✧

✧ 1:20 1:20 रोम सहरतोर 1:20-23; 1 कुरित्तोर 3:19 ✧ 1:21 1:21 1 तिमोति 4:16; 2 तिमोति 3:15 ✧ 1:22 1:22 मत्याल 12:38; योहन 6:30 ✧ 1:23 1:23 2:2; गलातितोर 3:1-2; 5:11 ✧ 1:23 1:23 लूकाल 2:34 ✧ 1:23 1:23 इब्रितोर 12:2 ✧ 1:23 1:23 2:14; 4:10 ✧ 1:24 1:24 रोम सहरतोर 1:16; 1 कुरित्तोर 1:18 ✧ 1:24 1:24 लूकाल 11:49; 1 कुरित्तोर 1:30 ✧ 1:25 1:25 2:14; 4:10 ✧ 1:25 1:25 2 कुरित्तोर 13:4 ✧ 1:26 1:26 मत्याल 11:25; 1 कुरित्तोर 1:20; 2:8

27 बुदतोर मन्कलोरा लजा रेहतलाहि, दुनियातोर बोरिन-बोरिन बुदलेवोर इन्हतोर, ओरिन देवुळि आचता.* लावतोर मन्कलोरा लजा रेहतलाहि, दुनियातोर बोरिन-बोरिन कबळतुहक ओजवोर इन्हतोर, ओरिन आचता.

28 दुनियातोर बोरिन-बोरिन उड्लोर इन्हतोर, बोरिन-बोरिन पास्किह्तोर, ओरिन देवुळि आचता. दुनियातोर बोरिन-बोरिन बेरोर इन्हतोर, ओरिन इळन रेहतना इन्जि, देवुळि कदरलेवोर, पोहचीतप ऊळतोरिन आचता.

29 बोगे मन्कल देवुळता मुनेह पोगयना आयो इनजोर, अद्रम कीता.*

30 मति देवुळि मीक किर्स्तु येसुना संगे जोळे कीता. किर्स्तुना मेटे माट देवुळतुन पुनदनद बुदि दोर्किह कीतल. किर्स्तुना मेटे माक देवुळ सेतेमतोर कीता,* पवित्र मन्कलोर कीता*. किर्स्तुये माक पापमता सिक्साताहि विळिसह कीतोऱ्ग.*

31 अदिनेनाहक मुनेन देवुळता सास्त्रमतगा रासतप लेहकान, बोगाय पोगयना इतेके, सामि तनेनाहक कीतदिन सीता कीस पोगयेग.*

2

पोलु मन्कलोरा बुदते पोकुर केवोग

1-2 मावोर विस्वसिरि! नना मियगा देवुळता पोल्लोतुन पोकुर कीयलाहि वास मतन अस्के, नावा बुदतुन तोहतना लेहकान, बामनाह वेहवा मतन;* मति येसु किर्स्तु, ओसो हक्कनागुटाता ओना हामुरि, इवे पोल्लोन सीता कीरहनन इनजोर, जिद कीस मतन.*

3 ओसो मुने मीवा सहरते वातस्के, बेस पोकुर कीयलाह पगवा मतन;* इगा किर्स्तुना सेवा बेद्रम कीकन इन्जि, रेयते साडसोर मतन.*

4-5 मीवा विस्वस, मन्कलोरा बुदते आयो, मति देवुळता लावते निलि इनजोरे,* नना मीक पोकुर कीयहपा ओसो वळ्हकिहपा, मन्कलोरा लेहकाडा बुदताड

* 1:27 1:27 याकुब 2:5 * 1:29 1:29 रोम सहरतोर 3:27; इपिससतोर 2:9 * 1:30 1:30 यिर्मयाह 23:5-6; 33:16; 2 कुरित्तोर 5:21; पिलिपितोर 3:9 * 1:30 1:30 1:2; 6:11; 1 तिसलुनितोर 5:23 * 1:30 1:30 रोम सहरतोर 3:24 * 1:31 1:31 यिर्मयाह 9:24; रोम सहरतोर 3:27; 4:2; 2 कुरित्तोर 10:17 * 2:1-2 2:1-2 1:17 * 2:1-2 2:1-2 1:23 * 2:3 2:3 4:10; 2 कुरित्तोर 11:30; 12:5,9-10; 13:4,9 * 2:3 2:3 बळयिर 18:9-10, 2 कुरित्तोर 10:10 ऊळट. * 2:4-5 2:4-5 2 कुरित्तोर 4:7; 12:9; 2 तिमोति 3:5

पोल्लोडः वेहच, मीक लेसिह केवोन.✧ मति देवुळि तना जीवाता लावते, नना वेहतनव पोल्लोन निटम इनजोर तोहता.✧

देवुळता पोल्लोतुन, ताना जीवाये तेळियिह कीस्ता

6 आं! विस्वसते मेःकतोरगा✧ बुदताडः पोल्लोन वेहतहनोमे!✧ मति देवुळतुन पुनवोरा लेहकाडा बुदि आयो, दुनियातोर मुक्यालोरा लेहकाडा बुदि आयो,✧ ओरा राजेम कोनि इंजेके मायलाह आता!

7 मति देवुळताये बुदता पोल्लोतुन वेहतहनोम. आक्रिते माट ताना संगेन पिसना इन्जि, अद पोल्लोतुन देवुळि बूमतुन पुटिह केवस्केन, विचर कीस तासिस मता.✧ इचानाह पुन्पिह केवा मता.✧ मुनेता कालमते तना पोटातगा तासिस मता.

8 अद ताना बुदता पोल्लोतुन, इद दुनियाता मुक्यालोरा पुनोर. पुन्ज मतेके, बेरा डीसातोग सामिन हक्कनागुटातगा मोल्लाडः कोटिस हक्कोर आवेर.✧

9-10 मति माक बार अद पोल्लोतुन, देवुळि तना जीवाते तोहचीता.✧ देवुळता साम्रमतगा इद्रम रासतद मन्हता:

बोगे बेस्केन ऊळवव,

बोगे बेस्केन केंजवव,

बोना बुदते पुटवव, वेहता वावव पोल्लोन,

तन्क जीवा केवालोर मन्कलोरेनाहक, देवुळि तयर कीस तासता.✧

इनजोर रासतद मन्हता.✧ देवुळता जीवा सबे पोल्लोन पर्हीकिहता. देवुळतगडाडः पुनवव पोल्लोन इंका पर्हीकिहता.

11 बह इतेके मन्कना विचरताडः पोल्लोन, सिरप ओग मन्कना जीवाये पुन्हता. अद्रमलेहकाने देवुळता जीवाये, ताना लोप्पाडाडः पोल्लोन पुन्हता.

12 अद तना माक बेचोन देव्वा ईता इनजोर पुनदलाहि, तना जीवातुन माक ईता. देवुळ माक ईतद जीवा, इद दुनियातगडा आयो.✧

✧ 2:4-5 2:4-5 1:17 ✧ 2:4-5 2:4-5 रोम सहरतोर 15:13,18-19; 1 कुरित्तोर 4:20; 2 कुरित्तोर 6:6-7 ✧ 2:6 2:6 इपिसुसतोर 4:13; पिलिपितोर 3:15; इब्रितोर 5:14; 6:1-2 ✧ 2:6 2:6 12:8 ✧ 2:6 2:6 याकुब 3:15 ✧ 2:7 2:7 रोम सहरतोर 8:29 ✧ 2:7 2:7 रोम सहरतोर 16:25; इपिसुसतोर 3:10 ✧ 2:8 2:8 मत्याल 11:25; 1 कुरित्तोर 1:20,26; इपिसुसतोर 4:18 ✧ 2:9-10 2:9-10 मत्याल 11:25; 13:11; 16:17; गलातितोर 1:12; इपिसुसतोर 3:3,5-6 ✧ 2:9-10 2:9-10 यशायाह 64:4; 65:17; याकुब 1:12 ✧ 2:9-10 2:8-10 2 कुरित्तोर 4:3 ✧ 2:12 2:12 रोम सहरतोर 8:15

13 इदे देय्वाता लोप्पा मन्कलोरा बुदि माक काऱहो, ✨ मति देवुळता जीवा काऱहता. तानाड विचर्किन माट अद काऱहतव पोल्लोने, तेळियिह कीस वेहतह्नोम. †

14 मति बोगु मन्कना बुदते ताकिह्तोग, ओग देवुळता जीवाताड पोल्लोन केंजोग. ✨ ओग अव पोल्लोन बुदलेवव पोल्लोड इन्ह्तोग. ✨ बाराहक इतेके, देवुळता जीवातेने, अव पोल्लोन बेस-नेहना पर्हकिस ऊळनदु. ओग अद्रम केवाहक, अविस्किन पुनदा पगवोग.

15 मति बोग देवुळता जीवाते ताकलाह आतोग, ✨ ओग मन्कल सबे पोल्लोन पर्हकिस ऊळिह्तोग. मति ओना बुदतुन, बोगे दुस्रोग मन्कल, देवुळता जीवालेवा पुनदा पगवोग.

16 देवुळता साऱ्ममतागा रासतप लेहकान, सामिन काऱहता पगयनाह, तानाड विचर्किन बोग पुनदा पगयह्तोग? ✨ मति बेद्रमता विचर किर्स्तुनगा मन्हता, अद्रमता विचर मयगा मन्हता. ✨

3

अलग आस मनदना आयो

1 मावोर विस्वसिरर! मुने नना मीवा संगे मनदहपा, देवुळता जीवाते ताकवालोरिन ✨ वेहतना लेहकान, मीक वेहता पगवोन. मति मन्कना बुदते ताकवालोरिन, ✨ किर्स्तुन विस्वस कीयनद पोल्लोटुन, पूनाड-पूनाड कगयवालोरिन वेहतना लेहकान, मीक वेहमुळ आता. ✨

2 मीट गाटो तिनदा पगवोरर, पाल उनवालोर बाला पेकोरा लेहका मंदिर. ✨ अदिहक मीक, पूना विस्वसिरहक ओप्पनव अल्को पोल्लोन काऱहतन. अविस्किहकाय एक्वा बुदताड पोल्लोन, पुनदा पगविर आंदिर. मति नेंड वने पुनदा पगविर, मुर्तिय बेर्सविर इतेके!

✨ **2:13 2:13 1:17** † **2:13 2:13** अद काऱहतव पोल्लोने, तेळियिह कीस वेहतह्नोम “अद काऱहतव पोल्लोन, माट पवित्र जीवा वेहतप ताकवालोरिन, तेळियिह कीस वेहतह्नोम,” इद अर्तम वने आया पगयहता. ✨ **2:14 2:14** योहन 14:17; याकुब 3:15; यहूदाल 19 ✨ **2:14 2:14 1:18,21,23,25** ✨ **2:15 2:15 3:1; 14:37** ✨ **2:16 2:16** यशायाह 40:13; रोम सहरतोर 11:34 ✨ **2:16 2:16 12:8** ✨ **3:1 3:1 2:15;** गलातितोर 6:1 ✨ **3:1 3:1** रोम सहरतोर 7:14; 1 कुरित्तोर 2:14 ✨ **3:1 3:1** इब्रितोर 5:13 ✨ **3:2 3:2** इब्रितोर 5:12-13; 1 पत्रु 2:1-3

3 इंजेक वने मीट मन्कना बुदते ताकलाह आतिर, अदिनेनाहक मियगा कुळसा मन्हता, गिटोगटो आयनद मन्हता.* पया मीट मन्कना बुदते ताकवालोरिर आयविरा? देवुळतुन पुनवोरा लेहका ताकविरा?

4 नना बाराहक इद्रम इनदलाह आतन? मीवा मुडगा उच्चुर इन्हतोर, माट पोलुनकेडोरोम, उच्चुर इन्हतोर, माट अपुलोसनकेडोरोम.* इद्रम अलग मनाहकु, मीट देवुळतुन पुनवोरा लेहका ताकलाह आयहनिर!*

5 अले अह इतेके, अपुलोस बोग आंदोग? पोलु बोग आंदोग? वेहाट, माट इतेक वेट देवुळता सेवकिरोम!* माट वेहताहकु, मीट विस्वस कीतिर. माक ओर्विन-ओर्विन येसुसामि बेद कबळतुहक निल्पिह कीतोग,* अदे कबळ कीतोम.

6 बह इतेके, (मीट विस्वसिरिर् पोर्हकाना लेहकान महनिर.) नना वीतवाना लेहकान, कबळ सुरु कीतोनन;* अपुलोस पेगके एग अर्हतोना लेहकान, (मीक येसुनाड पोल्लोन कगयलाह सायता) कीतोग.* मति मीक बेर्सिह कीतद इतेके देवुळिये!*

7 इतेक तेना बाताल अर्तमि? वीतवाल ओसो एग अर्हवाल बातोरे आयोर,* मति बेर्सिह कीयनद देवुळिये मोदुल आंदु.

8 वीतवाल वने पंटा पंडि इनजोर वीतिह्तोग, एग अर्हवाल वने पंटा पंडि इनजोर एग अर्हतह्तोग. इद्रम ओर्वोग-ओर्वोग मन्कहक, आपुना-आपुना कबळता इसबते, बूति दोर्कगा.*

9 इंजेके पोलम माल्कानाये आंदु, बूततोरा आयो.* अहे बेदाय लोन माल्काले जागा आयलाह दोहतद मन्हता, बेल्दकिहक (लोन दोहवालोरिहक) आयो.* अद्रमलेहकाने मीट देवुळताये लोकरिर आंदिर, तानेनाहके पिसिहनिर. माट बारा सिरप देवुळता कबळ ऐगेन केवालोरोम.

10 देवुळि नाक तना देयवाते ईतद बुदता इसबते,* बेस तेल्वतोग बेल्दर जोता

☆ 3:3 3:3 रोम सहरतोर 13:13; 1 कुरित्तोर 1:10-11; 11:18; 2 कुरित्तोर 12:20

* 3:4 3:4 1:12 ऊळट. ☆ 3:4 3:4 गलातितोर 1:11 ☆ 3:5 3:5 रोम सहरतोर 15:16; 2 कुरित्तोर 3:6; 4:1; 5:18; 6:4; इपिसुसतोर 3:7; कुलुसितोर 1:25-27; 1 तिमोति 1:12 ☆ 3:5 3:5 रोम सहरतोर 12:6 ☆ 3:6 3:6 4:15; 9:1; 15:1; 2 कुरित्तोर 10:14 ☆ 3:6 3:6 बळथिर 18:27-28; 1 कुरित्तोर 1:12 ☆ 3:6 3:6 15:10; इपिसुसतोर 3:17 ☆ 3:7 3:7 2 कुरित्तोर 12:11 ☆ 3:8 3:8 4:5; 9:17; गलातितोर 6:5 ☆ 3:9 3:9 यशायाह 61:3; मत्याल 15:13 ☆ 3:9 3:9 इपिसुसतोर 2:20-22; 1 पत्र 2:5 ☆ 3:10 3:10 रोम सहरतोर 12:3; 1 कुरित्तोर 15:10; 1 तिमोति 1:13-14; 2 पत्र 3:15

दोहतना लेहकान, नना मुने मीक किर्स्तुना पोल्लो वेहतन.✧ दुशोर मन्कलोर बार ताना पोगोन तेहचोर दायना लेहका, मीक काःहतह्तोर. मति ताना पोगोन तेहचोर अनवाल मन्कल, तना बेद रीतते दोहतह्तोग इनजोर, उसरते सीता कीयना गावले.

11 देवुळि मुनेन जोता दोहता. अद जोता येसु किर्स्तु आंदोग, ओगे पिसिह केवाल आंदोग. अदिहक बोगे दुस्ना जोता दोहता पगवोग!✧

12 मति बोर बोर ताना पोगोन तेहतहपा बंगर, वेंडि, पका मोलाताड बंडाड इविस्कने तेहतनुर, ओसो बोर बोर बूळेम आयनव मराड, रोंडाड, ईन्दिड इविस्कने तेहतनुर.

13 किर्स्तु बेद दिया तना लोकुरा नेयम कीयलाह वायनोग, अद दिया तना ओवोर्ग-ओवोर्ग सेवकना कबळतुन, किसते पट ऊळनोग.✧ इद्रमि ओरा कबळ बेद्रमता इनजोर, पुनाह आयगा.✧ अस्के ओर कीतद कबळ बेद्रमता इनजोर, किसते पहेँकिस ऊळनद आयगा.

14 अद जोताता पोगोन, ओग मन्कल पंडटद कर्ववालेवा मतेके, ओग मन्कहक देवुळि इनम ईयगा.✧

15 ओग पंडटद कर्वतेक बारा, ओना नुस्कन आयगा. अद्रम किर्स्तुनेनाहक कीतद कबळता बाताले पायदा मनो, ओग कोनि तना पिसनोग. मति किसताहि पकाय तिपल आस पेसतप लेहकान पिसनोग.✧

16 मीट विस्वसिरा मुडगा देवुळता जीवा जागा आस्ता इतेके, मीट देवुळता मंदिर आंदिर.✧ इद पोल्लोतुन पुनविरा?

17 मीट सबेटोरिर कलियिसि देवुळता मंदिर आंदिर. देवुळता मंदिर पवित्र मन्हता. अदिनेनाहक बोगाय मीक ओर्विहक-ओवोर्न अलग कीसि, अद मंदिरतुन बूळे कीतेक अचोन, देवुळि ओन बूळे कीयगा.

18 बोगे नना बुदतोन्न इन्जि नाळेम आयमाकेग. दुनियातोरा लेहकान विचर कीसि, नना बुदतोन्न इनजोर इतेक अचोन,✧ ओग दुनियातोरा विचरते बुदलेवोग आयेग. अस्के ओग देवुळता विचरते बुदतोग आयनोग.

19 बाराहक इतेके दुनियातोर बेदिन बुदि इन्हतोर, तान देवुळि बुदलेवद इन्हता.✧

✧ **3:10 3:10** रोम सहरतोर 15:20; इपिसुसतोर 2:20 ✧ **3:11 3:11** यशायाह 28:16; इपिसुसतोर 2:20; 1 पत्र 2:4-6 ✧ **3:13 3:13** 2 तिसलुनितोर 1:8; 1 पत्र 1:7 ✧ **3:13 3:13** 4:5 ✧ **3:14 3:14** 4:5 ✧ **3:15 3:15** अय्यूब 23:10; देवुळताड पाटाड 66:10,12; यहुदाल 23 ✧ **3:16 3:16** रोम सहरतोर 8:9; 1 कुरित्तोर 6:18-20; इपिसुसतोर 2:21-22; इब्रितोर 3:6 ✧ **3:18 3:18** 4:10; 8:2; गलातितोर 6:3 ✧ **3:19 3:19** 1:20; याकुब 3:15

तेना लोप्पा देवुळता सास्त्रमतगा इद्रम रासतद मन्हता:

देवुळि, बुदतोर मन्कलोरिन तमा सत्रल बुदतेने एकनाह कीस्ता,✧

इनजोर रासतद मन्हता.

20 ओसो इद्रम वने रासतद मन्हता:

तम्क बुदतोरिम इनवालोरिड विचर्किन, अव उगसताड इनजोर सामि पुन्हता,✧

इनजोर रासतद मन्हता.

21 अदिनेनाहक नना मुनेन वेहतप लेहका, नना वेनक्केडोनन, नना ओनक्केडोनन इन्जि, मन्कलोरा लोप्पा बोगे पोगयनद आयो.✧ देवुळि तनाड सबेटोर सेवकिरिन मीवाय पायदातेनाहक ईता.

22 नना पोलुनन आयि, अपुलोस आयेग, पत्रु आयेग, माट मीवाय पायदातेनाहक सेवा कीय्हनोम.✧ मीवाय पायदातेनाहक देवुळि दुनियाते मनदनविन पंडटा. मीवा जीवात मनदनदु, मीवा हामुरि, नेंड आयनव पोल्लोड, नाळ आयनव पोल्लोड, कतमतविन देवुळि मीके तना बर्कत दोर्कनाह कीस्ता.✧

23 अदिहक मीट बोगे मन्कनोरिर आयविर, मति किर्स्तुनोरिर आयह्निर;✧ अहे किर्स्तु बार देवुळतगडोग आंदोग.✧

4

किर्स्तुनाड सेवकिराड तिपलकु

1 अदिनेनाहक माट सेवकिरा लोप्पा, मीट विचर कीयहपा, वेर किर्स्तुना सेवा केवालोर आंदुर, देवुळि तनाड मकिह कीस तासिस मतव पोल्लोन✧ वेहतनद कबळतुन, वेरिहक ईता इनजोर,✧ सीता कीम्हटु.

2 ओसो बोन्क बेदाय कबळ ईतद मन्हता, ओग तना माल्काल वेहतपे, कीयना गावले.

3-4 नाक इतेके नावा सेवातगा बातय गल्लि दिसो.✧ मति नावा कुदता विचर बह ताकगा? सामिये नावा कबळतुन ऊळिसि, नावा नेयम कीयनद अदिकर मनवाल.

✧ 3:19 3:19 अय्यूब 5:13; इपिसुसतोर 4:14 ✧ 3:20 3:20 देवुळताड पाटाड 94:11

✧ 3:21 3:21 4:6 ✧ 3:22 3:22 1:12; 3:5-6 ✧ 3:22 3:21-22 2 कुरित्तोर 6:10 ✧ 3:23 3:23 15:23; 2 कुरित्तोर 10:7 ✧ 3:23 3:23 11:3; 15:28

✧ 4:1 4:1 रोम सहरतोर 16:25 ✧ 4:1 4:1 9:17; 1 पत्रु 4:10 ✧ 4:3-4 4:3-4 बळयिर 23:1; 2 कुरित्तोर 1:12; 2 तिमोति 1:3

अदिहक नावा सेवा बेदमता इनजोर, नना कुद वने पर्हीकिस ऊळोन. अद्रमे निमा तपतिन इनजोर नाक मीटाय, इलवेके मन्कलोरा पंचाय इतेके, नाक पर्वा इले!

5 अदिनेनाहक मीट इंजेकेन बोने पर्हीकिस ऊळमाट. ✧ सामि वानाह केपाट. ईकळतगा मनदनविन वेहचतगा ततना लेहका, मन्कलोर तमा पोटालोप्पा मकिह कीस तासतव पोल्लोन, ओगे पेसिह कीयनोग. ✧ अस्के मन्कलोर तमा कीतद कबळता इसबते, निमा बेस कीतिन इनजोर, ओर्विन-ओर्विन देवुळि वेहतगा. ✧

6 मावोर विस्वसिररि! सास्त्रमते रासतव पोल्लोहकु वीळिस दायनद आयो इनजोर इन्हतोर. इद पोल्लोता अर्तमतुन मीट कगयना इन्जि, नना अपुलोसना ओसो नावा लोप्पाडाड पोल्लोन पोगोन रासिस तोहतन. अव पोल्लोन बेस केंजतिर इतेके, माट सेवकिरगडाहि ओर्विना लोप्पा बार पोगयना, ✧ दुस्रोना बार कदर रेहतना, इद्रम मीट केविर आयकिर. ✧

7 पोगयवानिन! निमा दुसोरिहक बेरोनिन इन्जि, बोग वेहतोग? नियगा मनदनद बुदि, पूरा देवुळि ईताहके कोनि मन्हता! पूरा देवुळिये ईता इतेके, बाराहक पोगय बोटटिन? ✧

8 आयो! पोटा पंजनाह तितोरा लेहकान, किर्स्तुना पोल्लोता लोप्पा, सबे पुतप लेहकान आतिर! देवुळता जीवाताड सबे बुदिड मयगा मन्हताड इनजोर इहनिर! ✧ माट सेवकिरिन पोहचीतप लेहका ऊळिसि, मीट राजालोरा लेहका ताकिहनिर! (गलत विचर कीयलाह आतिर रा!) मीट नितम राजालोर आतेक अचोन ओप्पालि! माट वने मीवा संगे राजेम ताकिह केवेरोम!

9 (रोम सर्करतोगसाख्वाल तिरिथिहपा, तना गेल्सतोर विस्दतोरिन दोहचि, तना पेगके तासिस तिर्हतह्तोग, अद्रम) येसु किर्स्तुनाड बळयिरोम माक देवुळि पूरा पेगकेडोर कीता. ✧ माक हामुरता सिक्सा ईतप लेहका आता. ✧ दुनियातोर मन्कलोर ओसो पोगोटाड देवतुल्क ऊळनाह, देवुळि माक तिर्हतप लेहकान आता, इद्रम नावा विचर मन्हता.

10 किर्स्तुना सेवा कीयनाहकु, वेल्लाटोर माक बुदलेवोर इनजोर इन्हतोर. ✧ मीट बार पका बुदतोर किर्स्तुनोरोम इनजोर इहनिर! ✧ मीवा पका अदिकर ताकिहता,

✧ 4:5 4:5 मत्याल 7:1; ल्काल 6:37 ✧ 4:5 4:5 3:13; 2 कुरित्तोर 4:2; याकुब 5:9

✧ 4:5 4:5 रोम सहरतोर 2:29; 1 कुरित्तोर 3:8,13-14 ✧ 4:6 4:6 8:1; 13:4; 2

कुरित्तोर 12:20 ✧ 4:6 4:6 3:21 ✧ 4:7 4:7 योहन 3:27; रोम सहरतोर 12:6

✧ 4:8 4:8 तोहचीतव पोल्लोड 3:17-18 ✧ 4:9 4:9 इब्रितोर 10:32-33 ✧ 4:9

4:9 रोम सहरतोर 8:35-36; 1 कुरित्तोर 15:31 ✧ 4:10 4:10 बळयिर 17:18; 26:24;

1 कुरित्तोर 1:18-25; 2:14 ✧ 4:10 4:10 3:18; 2 कुरित्तोर 11:19

लोकुर मीक मान ईस्तोर. माट बारा उड्लोर मन्कलोर लेहकान आतोम, माक बातय मान दोर्को!✧

11 नेंड एवनाह माक जावा-एग दोर्को,✧ उहतलाह गेंदे दोर्को, मन्कलोर माक कुळिमहतोर, इके-अके वेलियसोर महनोम.✧

12 मावाडे कथकने कबळ कीस पिसिहनोम.✧ मन्कलोर माक पळिमड ईस्तोर, मति माट ओरिन देवुळि मीक बर्कत ईयि इनजोर वेहतहनोम.✧ माक तिपल कीस्तोर, मति माट केमेन मन्जि आपिहनोम.

13 मन्कलोर माक बदनम कीस्तोर, मति माट ओरा संगे बेस-नेहना वळ्हकिहनोम. नेंड एवनाह दुनियातोरिहक माट वियेगलेहका, माचलेहका आतोम.✧

14 मीवा लजा रेहतलाह, इव पोल्लोन रासोन.✧ मति नना जीवा कीतोर पिलाड-पेकोरि इनजोर, मीक बुदि काऱहतलाह आतन.✧

15 मीट किर्स्तुन विस्वस कीतोरिर, मीक दहा अजर्क काऱहवालोर गूस मनेर, तेला मति वेल्लाटोर तपेर इलेर. बाराहक इतेके, मुने ननाय मियगा किर्स्तु येसुना बेसता कबुर तताहकु, मीट ओना संगे जोळेम आतिर. अदिनेनाहक ननाय मीवा तपेना लेहका आतन.✧

16 अदिहक नावा लेहकान ताकाटु इनजोर, मीक वेहतलाह आतन.✧

17 इदे पोल्लोतेनाहक नना तिमोतिन✧ मियगा लोहतन.✧ ओग नावा जीवा कीतोग मगना लेहकान आतोग.✧ ओग किर्स्तुना सेवाते, मुर्तिय नाळेह केवोग. किर्स्तुना अगदे नना बेद्रम ताकलाह आतन इनजोर, ओग मीक सीता अर्हचीयनोग.✧ नना सबे जागाने, सबेटोर विस्वसिरा मुडोरगा वने, अवे पोल्लोन काऱहतहनन.✧

18 नना मियगा वावोन आयकन इनजोर, मियगडाहि उच्चुर पोऱगयसोर तिरियलाह आतोर.✧

✧ 4:10 4:10 2:3; 2 कुरित्तोर 6:8 ✧ 4:11 4:11 2 कुरित्तोर 6:5; 11:27
 ✧ 4:11 4:11 रोम सहरतोर 8:35-36; 2 कुरित्तोर 11:23-27 ✧ 4:12 4:12 बळयिर
 18:3; इपिसुसतोर 4:28 ✧ 4:12 4:12 मत्याल 5:44; लूकाल 6:27-28 ✧ 4:13
 4:13 बिलापगीत 3:45; 2 कुरित्तोर 6:8 ✧ 4:14 4:14 6:5; 15:34 ✧ 4:14 4:14
 2 कुरित्तोर 6:13; 12:14; 1 तिसलुनितोर 2:11-12; पिलेमोन 10; 1 योहन 2:1; 3 योहन 4
 ✧ 4:15 4:15 3:6; 2 कुरित्तोर 12:14; गलातितोर 4:19; पिलेमोन 10 ✧ 4:16 4:16
 11:1; पिलिपितोर 3:17; 4:9; 1 तिसलुनितोर 1:6; 2 तिसलुनितोर 3:9 ✧ 4:17 4:17 बळयिर
 16:1 ✧ 4:17 4:17 16:10 ✧ 4:17 4:17 पिलिपितोर 2:22 ✧ 4:17 4:17
 11:2 ✧ 4:17 4:17 7:17; 14:33; 16:1 ✧ 4:18 4:18 2 कुरित्तोर 12:20

19 नना वायकने, सामिना विचर मतेक अचोन, जल्दि वायकन.✧ अस्के पोगयसोर तिरियवालोर सिरप तोडटाडः पोल्लोन ऊळोन, मति ओरगा देवुळता लाव बेचोन मन्हता इनजोर वने ऊळकन.

20 देवुळि ओरा जीवातगा राजेम ताकिह कीतिके, अद ओरा तोडटाडः पोल्लोने आयो, ओरगडा लावतेन दिसनाह आस्ता!✧

21 नना मियगा वातस्के, बह कीकन? मीक सिक्सा ईसि सुद्रे कीयलाह वायकना?✧ बार जीवा कीसि, कुलुल जीवाते वायकन?✧ मीट बह इह्निर?

5

विस्वसिर साद्याल कबळ कीयनद आयो

1 इंजेके ओसो उंद पोल्लो तेहतहननः मियगा बोगो मति मन्कल साद्याल कबळ कीस्तोग इनजोर, निटम केंज वायलाह आता. ओग तना तपे ततद आंचान तासतोग अले!✧ देवुळतुन पुनवोरिहक वने, इद्रमता कबळ मुर्तिय ओप्पो.

2 ओग मन्कल अद्रमता कबळ कीतोग इनजोर, मीट मुडोर मन्कलोरिर दुकम आसि,✧ ओन मुडगडाहि पेसिह कीयना मता. मति मीट कोनि पोगयसोर तिरियलाह आतिर!✧

3 नना मियगा मेंदुल अग्के इलोन निटमे! मति सीताते मीवाय संगे महनन.✧ सीताते मीवाय संगे मन्जि, अद्रमता कबळ कीतोनु, मावा येसुसामिना अदिकरते मुनेन नेयम कीतन.

4 इतेके मावा येसुसामिना पेदिरते मीट जमा आयहपा,✧ नना वने सीताते मीवा संगे महनन. ओसो मावा येसुसामिना लाव मावा संगे मन्हता.✧

5 अस्के येसुसामि ओसोवने पोगोटाहि वायनद दियाते, ओग मन्कना जीवा पिसना इन्जि, ओना पापम बुदि बूळेम आयि. अदिहक देयहकना मुक्याना कयदे विळसतपु,✧ ओनु मीवा मुडाहि पेहचीम्हट.

✧ 4:19 4:19 बळयिर 19:21; 1 कुरित्तोर 11:34 ✧ 4:20 4:20 2:4-5; 1 तिसलुनितोर 1:4-5 ✧ 4:21 4:21 2 कुरित्तोर 1:23; 2:1; 10:2; 12:20; 13:1-2,10 ✧ 4:21 4:21 गलातितोर 6:1 ✧ 5:1 5:1 लैव्यव्यवस्था 18:8; व्यवस्थाविवरण 22:30; 27:20 ✧ 5:2 5:2 2 कुरित्तोर 7:8-10 ✧ 5:2 5:2 4:6; 2 कुरित्तोर 12:20 ✧ 5:3 5:3 कुलुसितोर 2:5; 1 तिसलुनितोर 2:17-18 ✧ 5:4 5:4 2 तिसलुनितोर 3:6; इब्रितोर 10:25 ✧ 5:4 5:4 2 कुरित्तोर 13:3,10 ✧ 5:5 5:5 2 कुरित्तोर 12:6-7; 1 तिमोति 1:20

6 मीट इतेके बेसतोर विस्वसिरोम इनजोर पोगयलाह आतिर, इद ओप्पो.✧ ओय्पिह कीतद इचुने पिंडटुन, कोपामेंड नाहतद पिंडटगा काल्हपतेके, पूरा कोपामेंड पिंडटुन अद ओय्पिह कीस्ता इनजोर पुतिर.✧ अद्रमे मीवा मुडगा वगोग मन्कल पापम कीसोर मतेके, मुडोर सबेटोरिन पापमतगा ओस अर्हतह्तोग.

7 निटम मीट ओयवद पिंडटा लेहकान महनिर. ओय्पिह केवद पिंडटाड आरिना पंडुमतस्के, मोक आयनद गौरैपियोता लेहकान, किर्स्तु मयेनाहक मोक आतोः।✧ अदिनेनाहक ओयता पिंडटा लेहका मनवाल ओप्पवोग मन्कन, पेसिह कीसीम्हट्ट. अस्के मीट ओयवद पिंडटा लेहकान बेस मनदकिर.

8 ओयता पिंडटुन आवना पंडुमतस्के पोहतना लेहकान,✧ विस्वस केवस्के मयगा मतद लाग्वा बुदतुन, कौटे बुदतुन पोहिड. आवना पंडुमतुन ओयवव आरिन तिन्जि माळतप लेहका, नाळेह केवद बुदि ओसो सेतेम बुदि तासिस ताकिड.✧*

9 साट्याल मन्कलोरा संगे कलियमाट इनजोर,✧ नना मुनेन सीटटे रासिस मतन.

10 इतेके साट्याल कबळ केवालोर, लालुस मन्कलोर, नाळेह कीस तिनवालोर, बोमान मोळ्कवालोर संगे कलियनद आयो इन्जि, इद दुनियातोर पापम केवालोर लोप्पा रासोन. अह मतेके मीक इद बूमतुन विळिसिसि, बेकेयो दुसा बूमतेके दाया पोस मनालि.

11 आयो, (सीटटे नना विस्वसिरा मुडोराये लोप्पा रासतन.) बोगाय विस्वसिनन इन्जि, साट्याल कबळ कीतेक, लालुस कीतेके, बोमान मोळ्कतेके,✧ कदर रेहतनव पोल्लोड वळ्कवाल मतेके, कल लोटि मतेके, नाळेह कीस तिनवाल मतेके, ओना संगे कलियमाट. ओसो ओना संगे तिनदना-उनडना वने केमाट इनजोर वेहतन.✧

12-13 विस्वस केवोरिन माट नेयम केवालोरल आयवल, ओरिन देवुळि नेयम कीयगा. मति विस्वसिरा मुडोरिन नेयम कीयनद कबळ मीवा आंदु.✧ अदिनेनाहक देवुळता साम्प्रमतगा रासतप लेहका: मीवा मुडगडाहि करब कबळ कीतोन पेसिह कीसीम्हट्ट.✧

✧ 5:6 5:6 याकुब 4:16 ✧ 5:6 5:6 मत्याल 16:6,12; गलातितोर 5:9 ✧ 5:7 5:7 मार्कल 14:12; रोम सहरतोर 3:25-26 ✧ 5:8 5:8 पेसमुळि 12:19; 13:7; व्यवस्थाविवरण 16:3 ✧ 5:8 5:8 2 कुरित्तोर 2:17 * 5:8 5:8 इय्रयेल लोकर आवना पंडुमतस्के, ओय्पिह कीतद पिंडटुन पोहचीदुर. अद पंडुमते, ओयवद पिंडटाडे आरिड तिदुर. ✧ 5:9 5:9 2 कुरित्तोर 6:14; 2 तिसलुनितोर 3:6 ✧ 5:11 5:11 10:7 ✧ 5:11 5:11 इपिसुसतोर 5:18; 2 तिसलुनितोर 3:6 ✧ 5:12-13 5:12-13 6:1-4 ✧ 5:12-13 5:12-13 व्यवस्थाविवरण 17:7; 19:19; 22:21,24; 24:7; 1 कुरित्तोर 5:2

6

ऐंगेटोर विस्वसिरिन दुनियाता पंचतगा ओयनद ओप्पो

1 इंजेके ओसो उंद पोल्लो तेहतहननः मीवा मुडगा बोगाय तना ऐंगेटोग विस्वसिना संगे जग्ळम आतेके, नेयमतुहक देवुळता मन्कलोरगा अनवा, ☆ देवुळतुन पुनवोरगा दायलाह आतिरा?

2 बह आक्रिता नेयमता दियाते, मीट देवुळता मन्कलोरि र दुनियातोर नेयम कीकिर, ☆ इदिन पुनविरा? पूरा दुनियातोर नेयम केवालोरि मीटे, इतेके इव उड्लाड-उड्लाड पोल्लोना नेयम कीसीया पगविरा?

3 माट पोगोटाड देवतुलकना इंका बेरा नेयम कीकल इनजोर पुह्निर. इतेके दिनमताड पोल्लोना कट्लातुन बह नेयम कीसीया पगविर?

4 अद्रमताड कट्लाना नेयम कीसीयलाह, बह मीट विस्वसिरा मुडोर आयवोरिन निल्पिह कीकिरा?

5 मीक लजा वायि इनजोर, इद्रम वेहतलाह आतन! ☆ विस्वसिरा कट्लातुन बेस-नेहना नेयम कीसीयलाह, बुदतोग मन्कल मीवा मुडगा बोगे इलेग?

6 ओर्वोग विस्वसि तना ऐंगेटोग विस्वसिन पंचतगा ओस्तोग; अचोने आयो, पंच उदवालोर वने विस्वसलेवोरै! इद नेका ओप्पो!

7 मीवा मुडगा बोगाय विस्वसि तना ऐंगेटोन पंचतगा ओयलाह आतोग इतेके, इद्रम देवुळता बदनम कीसि, मीट अस्केन आरेम आतिरे! इद्रम कीयना बद्ला, नीवा ऐंगेटोग विस्वसि, नीक तिपल कीतदिन केमेन आपतेक वने नेका ओप्पालि. ओग नीक नाळेह कीतदिन, निमा मापि कीतेक वने नेका ओप्पालि.

8 मीट अद्रम केवा, मीवाय मुडोर विस्वसिरिन तिपल कीय्हनिर, नाळेह कीय्हनिर. ☆

9 देवुळतुहक विचर वावाह ताकवालोर मन्कलोरु, अद राजेम कीयनगा मनदा पगवोर इनजोर मीट पुतिर. मीट नाळेम आयमाटु. साट्याल कबस्क केवालोर, बोमान मोळकवालोर, दुसोरराड मुतेस्किन कवालोर, मुजोन विळिससि दुसोन कवयनद आंचाळि, आंचाळ-कोयतोना लेहका कोयतोग कोयतोना संगे उंजवालोरु, ☆

☆ 6:16:1 मत्याल 18:17 ☆ 6:2 6:2 दानिय्येल 7:18,22,27; मत्याल 19:28; तोहचीतव पोल्लोड 20:4 ☆ 6:5 6:5 4:14 ☆ 6:8 6:8 1 तिसलुनितोर 4:6 ☆ 6:9 6:9 रोम सहरतोर 1:27; 2 कुरिततेर 12:21; 1 तिमोति 1:9-10; इब्रितोर 13:4

10 कलेर, लालस मन्कलोर, कल लोटिर, कदर रेहतनव पोल्लोड वळ्ळकवालोर, नाळेह कीस तिनवालोर, वेर सबेटोर देवुळि राजेम कीयनगा मनदा पगवोर.✧

11 मीवा मुडगडाहि उच्चुर मन्कलोरिर मुने अद्रमे मतिर.✧ मति येसुसामि किर्स्तु मयेनाहक डोलताहकु, मावा देवुळि तना जीवाते मीवा जीवातुन नोगता,✧ नोसि मीक तनेनाहक एगिह कीता,✧ सेतेमतोर कीता.✧

देवुळतुहक मान दोर्कनाह, आपुनाड मेंदुस्किन काळडना

12 मीट उच्चुर मन्कलोरिर, माक सबे कीयलाह पोलिहता इह्निर. अद निटमे, मति सबे कबस्कनाहि पायदा दोर्को इह्नन.✧ नाक सबे कीयलाह पोलिहताये, मति बेदिने नाक आव्रे कीयलाह एवोन.

13 मीट उच्चुरिर इह्निर, पोटातेनाहक तिडि मन्हता, तिडटेनाहक पोटा मन्हता, मति देवुळि इव रेंडिन आसि मायिह कीयगा,✧ इह्निर. (अदिहक इद बूमतगा मनेके, माक बेदिनाय तिनदलाह पोलिहता इनजोर इह्निर. अद तिनदनद तिडटा लेहकाने, मावा मेंदुदे वने सात्याल कबळ कीयनद पोलिहता इनजोर, मीट मुर्तिय विचर केमाटु.) मावा मेंदुलि सात्याल कबळ कीयलाह आयो, मति सामिन माळना इन्जि, पंडटद मन्हता. (अहे ओसो सामि मावा मेंदुलतगा जागा आयलाह ऊळिहतो!)✧

14 देवुळि (मेंदुलतुन मायिह कीयगा इनजोर इनमाटु; अदु) येसुसामिना मेंदुलतुन, तना लावते जीवा अर्हचीता;✧ अद्रमे मावाड मेंदुस्किन वने जीवा अर्हचीयगा.✧

15 मीवाड मेंदुस्क किर्स्तुना संगे जोळेम आस मन्हताड,✧ पुनविरा? अद्रम मनदहपा, अव मेंदुस्किन बोगे आस्कना संगे जोळे कीयनद ओप्पिहताया? मुर्तिय ओप्पो!

16 वेर आळ इर्वुर जोळेम आसि, उंदिय आस मनदनुर✧ इनजोर देवुळता सास्त्रम वेहतहता. अदिनेनाहक बोगे आंचान कय बोयवाल मन्कल, ताना संगे जोळेम आसि, इर्वुर आस उंदिय मेंदुल आस्तोर इनजोर मीट पुतिर.

✧ 6:10 6:9-10 15:50; गलातितोर 5:19-21; इपिसुसतोर 5:5; कुलुसितोर 3:5; तोहचीतव पोल्लोड 21:8; 22:15 ✧ 6:11 6:11 12:2; इपिसुसतोर 2:2-3; कुलुसितोर 3:7; तीतुस 3:3 ✧ 6:11 6:11 बळयिर 22:16; 1 योहन 2:12 ✧ 6:11 6:11 1:2 ✧ 6:11 6:11 रोम सहरतोर 3:24; 8:30 ✧ 6:12 6:12 10:23 ✧ 6:13 6:13 कुलुसितोर 2:20-22 ✧ 6:13 6:13 1 तिसलुनितोर 4:7 ✧ 6:14 6:14 बळयिर 2:24; 2 कुरित्तोर 13:4 ✧ 6:14 6:14 योहन 6:39-40; 1 कुरित्तोर 15:22-23 ✧ 6:15 6:15 रोम सहरतोर 12:5; इपिसुसतोर 5:30 ✧ 6:16 6:16 पुटमुळि 2:24; मत्याल 19:5; मार्कल 10:8

17 मति बोग सामिना संगे जोळेम आतोग, ओना जीवा, सामिना जीवा उंदिये!✠
 18-20 देवुळि मियगा तना जीवातुन उदिह कीता, अद जीवा मियगा मन्हता, पुनविरा? अद जीवा मनदनद मंदिर मीवा मेंदुलि.✠ देवुळता मगि मियेनाहक तना जीवा ईयलाह वातोग, अचोटा कर्सा ईसि देवुळि मीक असता.✠ इतेके मीवा मेंदुलि इंजेके मीवा कुदता आयो,✠ इव सबे पोल्लोन माण्डमाट!✠ अदिहक साद्याल कबळतगडाह जेक मन्हट्ट.✠ बोगाय मन्कल तना कीतव सबे पापि कबस्कु, मेंदुदा पलते कीस्तोग. मति साद्याल कबळता पापम कीतेके, तनाय मेंदुदा विस्दते पापम कीस्तोग. इव सबे पोल्लोनेनाहक, मेंदुलते बाताल बाताल कीकिर, अव सबे देवुळतुहक मान दोर्कनाह कीम्हट्ट.✠

7

मुते-मुजोना लोप्पाडाड पोल्लोड

1 विस्वसते मनवालोर मुते-मुजोना लोप्पाडाड पोल्लोन, मीट नाक रासिस मतिर. अविस्किन इंजेके तेळियिह कीसीकन. मुतेन तवा मतेके, मन्कहक ओप्पालि.✠

2 मति साद्याल कबळ कीयलाह, मीक ओयनव पोल्लोड मन्हताड. अदिनेनाहक ओर्वोंग-ओर्वोंग कोय्तोन्क, तनाय मुते मनदना. ओसो उंद-उंद आंचाहक, तनाय मुजो मनदना.

3 मुजो तना मुतेना मेंदुदा गर्जतुन निहतना. अद्रमे मुते वने, तना मुजोना मेंदुदा गर्जतुन निहतना.

4 तना मेंदुलता पोगोन मुतेहक अदिकर इले, तना मुजोना मन्हता. अद्रमे मुजोहक वने, तना मेंदुलता पोगोन अदिकर इले, तना मुतेना मन्हता.

5 अदिनेनाहक मीवाड मेंदुस्कने, ओर्विहक-ओर्वोंग अलग मनमाट. रेंड-मंड दियाड पार्तनातेने मनदकल, अलग मनदकल इनजोर, मुनेन आळ इर्विर विचर आतिर इतेके, गळिकहक अलग मन्हट्ट. मति ताना पया ओसो कलियिस मन्हट्ट.

✠ 6:17 6:17 योहन 17:21-23; रोम सहरतोर 8:9-11 ✠ 6:18-20 6:18-20 रोम सहरतोर 8:9; 1 कुरित्तोर 3:16 ✠ 6:18-20 6:18-20 बळयिर 20:28; 1 कुरित्तोर 7:23; 2 पत्र 2:1 ✠ 6:18-20 6:18-20 रोम सहरतोर 14:7-8 ✠ 6:18-20 6:18-20 याकुब 4:5 ✠ 6:18-20 6:18-20 2 कुरित्तोर 12:21; गलातितोर 5:19-21; इपिसुसतोर 5:3; कुलुसितोर 3:5; 1 तिसलुनितोर 4:3; 2 तिमोति 2:22; इब्रितोर 13:4 ✠ 6:18-20 6:18-20 रोम सहरतोर 12:1 ✠ 7:1 7:1 7:27

इद्रम मनवेके, कुदतुन आत्रे कीयलाह पगविर आयकिर. अस्के देयहकना मुक्याल मीक साट्याल कबळ कीया वेसनाह कीयगा.

6 अलग आस मनदलाह मीक उकुम एवोन, ✧ मति मीक विचर मतेके, गय्क अलग मन्हटु इहनन.

7 मीट सबेटोरिर नावा लेहकान, कुव्रा मन्ज वने गिर्दा आस मनदना इतेक, बेस ओप्पालि इनजोर, नना विचर कीयहनन. ✧ मति देवुळि ओर्वोग-ओर्वोग मन्कहक अलग-अलग बुदि ईता: ✧ बोन्क-बोन्क कुव्रा मनदलाहि, बोन्क-बोन्क मर्मिड आस मनदलाहि.

8 इंजेके मीट कुव्रा मनवालोरिन, ओसो रांडे आस्किन, इद पोल्लो वेहतहनन: मीट वने नावा लेहकान मर्मिड आयवा मतेक अचोन, बेस ओप्पगा इहनन.

9 मति कुदतुन मीट आत्रे कीयलाह पगवेक अचोन, मर्मिड आम्हटु. ✧ आंचाळ-कोय्तोग कलियनद लालुस कीसोर मनदना वाटो, मर्मिड कीयनद बेस ओप्पिहता.

10 मति मर्मिड कीतोरिन इद उकुम ईयहनन, मुते तना मुजोनाहि एगिस मनदनद आयो. (नना इतेके इद उकुमतुन एवोन, इद सामिनाहे वाता.) ✧

11 मुते तना मुजोन विळिस अतेके, दुस्रोन्क दायनद आयो; इलवेके तनाय मुजोनगा मल्ल अनि. अहे मुजो वने मुतेन विळसनद आयो.

12 इंजेके दुस्रो विस्वसिरिन वेहतलाह आतन, इव पोल्लोड सामिनगडाह वावोड, ननाय वेहतहनन: बोगाय विस्वसि मन्कना मुते विस्वस केवो, मति तान्क ओना संगे मनदलाह गिर्दा मन्हता इतेके, ओग तान विळसनद आयो.

13 अद्रमे विस्वसि आंचाना मुजो विस्वस केवोग, मति ओन्क ताना संगे मनदलाह गिर्दा मन्हता इतेके, अद ओन विळसनद आयो.

14 विस्वस केवोग मुजो तना मुतेन कळवोग कीस्तोग इनजोर इनमाटु. आयो, मुतेना विस्वसतेनाहक, ओरा जोळजंतुर पवित्र मन्हता. अद्रमे मुते विस्वस केवेकाय, मुजोना विस्वसतेनाहक, ओरा जोळजंतुर पवित्र मन्हता. अद्रम आयवेके, ओराड पिलाड-पेकोर कळवोग आवेर, मति इंजेके ओर देवुळता मुनेह पवित्र मन्हतोर.

15 मति विस्वस केवोग मुजो, विस्वस कीतद तना मुतेन विळसना विचर कीतेके विळसेग. अद्रमे विस्वस केवद मुते वने, विस्वस कीतोग तना मुजोन विळसना विचर कीतेके विळिस. माट विस्वसिरल दुस्रोरा संगे कट्टला आयवा मनदना इन्जि,

✧ 7:6 7:6 2 कुरित्तोर 8:8 ✧ 7:7 7:7 9:5 ✧ 7:7 7:7 रोम सहरतोर 12:6

✧ 7:9 7:9 1 तिमाति 5:14 ✧ 7:10 7:10 मलाकी 2:16; मत्याल 5:32; 19:3-9; मार्कल 10:2-12

देवुळता विचर मन्हता, इदिन पुन्हटु.☆(बहे आयि, जबरदस्ति कीसि, मुजो-मुते ऐगेन मनदनाये इन्जि इनमाटु.)

16 ए विस्वसि आंचानिन, नावा मुजो नाक विळसमाकेग, नावा संगे मन्जि-मन्जि, ओग वने विस्वसते वायनोग इन्जि इनमा. नीवा मुजो निटम विस्वस कीयनोग इन्जि, नीक बह एका मन्हता? अद्रमे विस्वसि मुजोनिन, नीवा मुते नीवा संगे मन्जि, विस्वस कीयगा इन्जि, नीक बह एका मन्हता?

देवुळि केयतस्के मतप, अहलेहकाने मन्हटु

17 सबेटोर विस्वसिरा मुडोरिन नना इद्रम काःहतहननः☆ सामिनगडाहि मीक बेद्रमता मनमुळ दोर्कता, अद्रमलेहकाने पिसाट. देवुळि मीक तना मन्कलोर आयलाहि आचता अस्के, मीट बेद्रम मतिर, अद्रमलेहकाने मन्हटु इहनन.

18 इद्रमिः देवुळि विस्वस कीयलाह आचनामुने, बोगाय डायना रिवज कीस मतेके, देवुळ आचतापया वने, अद्रमलेहकाने मनेग. ओग तना नोमुर मिलितुन मायिह कीयनद आयो. देवुळि आचनामुने बोगाय डायना रिवज केवा मतेके, देवुळ आचतापया वने, ओग अद्रमलेहकाने मनेग. डायना रिवज केमाकेग!☆

19 डायना रिवज कीतेक वने, केवेक वने बार आयो,☆ देवुळि ईतव उकुमतुन माळनदे मोदुल पोल्लो.☆

20 देवुळि विस्वस कीयलाह आचतस्के, ओर्वोग-ओर्वोग मन्कल बेद्रम मतोग, अद्रमलेहकाने इंजेक वने पिससोर अनेग.

21 ए ओर्युलतोग विस्वसिनिन! निमा ओर्युल मतस्के, देवुळि नीक आचता इतेके, नना ओर्युल कबळ कीयहनन इनजोर आलिह केमा! मति नीवा मालकाल नीक पेसना मोका ईतेके, बेस-नेहना पेसा!

22 ओर्युल मन्कन, सामि तना मन्कल आयलाह आचतस्के, ओग ओर्युल मतेक वने, पापमता इसबते सामि विळिसह कीतपे ओग मन्हतोग.☆ अद्रमलेहकाने ओर्युल आयवोग मन्कन, तना मन्कल आयलाहि देवुळि आचता. ओग किर्स्तुना कय इळन मनवाल आतोगे.☆

☆ 7:15 7:15 रोम सहरतोर 14:19 ☆ 7:17 7:17 4:17; 11:16 ☆ 7:18 7:18 बळयिर 15:1-2; गलातितोर 5:3-4 ☆ 7:19 7:19 रोम सहरतोर 2:27,29; गलातितोर 5:6 ☆ 7:19 7:19 रोम सहरतोर 2:25 ☆ 7:22 7:22 योहन 8:32,36; पिलेमोन 16 ☆ 7:22 7:22 रोम सहरतोर 6:21-22; इपिसुसतोर 6:6; कुलुसितोर 3:23-24

23 किर्स्तु हक्कनागुटातगा डोलतदिना कर्सा ईसि, देवुळि मीक असता.☆
अदिनेनाहक मीट मन्कलोरा कय इळन मनमाटु.

24 मावोर विस्वसिरिर! ओसो वेहतलाह आतन: देवुळि मीक आचता अस्के,
मीट ओर्वोग-ओर्वोग बेद्रम मतिर, अद्रमलेहकाने इंजेके वने, देवुळता संगे पिससोर
अन्हटु.

कुव्रा मनवालोराइ ओसो रांडे आस्कनाड पोल्लोड

25 कुव्रा मनवालोर पोल्लोतुन ताल्हकिस मतिर, तान रासकन: इद पोल्लोता
लोप्पा, नाक सामि ईतद उकुम दोर्को. मति सामि नाक दया कीताहकु, नना वेहतनद
पोल्लो कैजना लायकता आंदु.

26 इंजेटा तिपलतुन ऊळिसि, कोय्तोग ओसो आंचाळि तमा बेद्रम मन्हतेर,
अद्रमलेहकाने मतेके ओप्पालि इनजोर, नावा विचर मन्हता.

27 निमा मुतेन ततिन इतेके, तान विळसमा. निमा मुतेन तविन इतेके, मुतेन
ततलाह पर्हकमा.☆

28 मति निमा कुव्रा मन्कनिन, मुतेन ततेके पापम केविन. कुव्रा पिला मुजोहक
अतेक वने, पापम केवो. मति मर्मिड आतोरु, दिनमता पिसमुळते पकाय तिपल
आस्तोर. अदिनेनाहक मर्मिड आयवा मन्जि, अद तिपलते अरमाटु इहनन.

29 मावोर विस्वसिरिर! नना इद्रम वेहतहनन: माक इद बूमतगा पिसलाह,
वेल्लाड दियाड इलेड. (किर्स्तु जल्दि मल्स वायनोग, माट मनदनद इद बूमि
मायना मन्हता. अदिनेनाहक पिसतव दियाने, इद बूमता मनमुळतगा वेल्ला सीता
कीयनदायो.)☆ मुतेन ततोरिर, मीवा लोतोरिन सुकमते तासनदिन, मोदुल पोल्लो
इनदनदायो.

30 बेद पोल्लोतेनाहक अळयहनिर, तान इदे बूमता पोल्लो इन्जि, अळसोर
मनदनदायो. अहे बेद पोल्लोतेनाहक गिर्दा आयहनिर, तान इदे बूमता पोल्लो इन्जि,
गिर्दा आसोर मनदनदायो. ओसो बेद मादुन असतिर, तान रेंड दियाना माल इन्जि,
पोयसोर मनदनदायो.

31 सबे मालसोम मनवालोर मन्कलोर, अदे सीताते मनदनद आयो, अव पोल्लोन
विळिसिसि, देवुळतुहक विचर वानाह पिसना. बह इतेके, इंजेके इद दुनियाते मनदनव
बूळेम आयनव मन्हताड.☆

32 ओसो उंद पोल्लो वेहतहननः मीट आल्सुळलेवा मनदना इनजोर, नावा विचर मन्हता. मुतेन तवोर मन्कलोर, सिरप सामि गिर्दा आनाह बेद्रम पिसना इनजोर, सामिनाड पोल्लोना सीता कीसोर मन्हतोर.

33 मति मुतेन ततोर मन्कलोर, आपुना मुतेन बेद्रम गिर्दाते तासना इनजोर, इद दुनियाताडः पोल्लोनु आलिह कीस्तोर.

34 अदिनेनाहक ओरु रेंड विचर्क आतप लेहका आस्तोर. अद्रमे मुजोरलेवव आस्कु, ओसो कुव्रा मनदनव पिलाड, तमाडः मेंदुस्कने ओसो विचर्कने पवित्र मनदना इनजोर, सामिनाडः पोल्लोना लोप्पा आलिह कीस्ताडः. ✱ मति मुजोहक अतद आंचाळि, तना मुजोन बेद्रम गिर्दाते तासना इनजोर, इद दुनियाताडः पोल्लोनु आलिह कीस्ता.

35 मीवाय पायदातेनाहक इनजोर, इद पोल्लोतुन वेहतलाह आतन. पोलु माक उकुम ईतोग इन्जि इनमाटु. मति मीट रेंड विचर्कने मनवालेवा, ओप्पनद रीतते देवुळतुन माळना इनजोर, इविस्किन मीक बुद काःहतपु वेहतलाह आतन.

36 इंजेके बोगाय मन्कल तना जीवातगा इद्रम विचर केवेगः नना मुदा कर्सा ईतद पिला मुवयलाह आता, तान्क इंजेके आळ इर्वुर आयनद विचर पुटटा. माट इर्वोम मर्मिडः कीयना गावले इनजोर, विचर केवेग. अद्रमता विचर कीतेके, ओग तना विचर मतप मर्मिडः कीयना गावले. अद पापम आयो.

37 मति पेकाल-पिला तमा विचर आसि, मर्मिडः आयलाह गर्ज इले इनजोर ओरा जिद मन्हता, ओरिन बोरे कयर केवोर, आळ इर्वुर आयवालेवा तम्क आव्रे कीया पगयहतोर इतेके, ओर मर्मिडः केवेकेन बेस कीस्तोर.

38 इद्रमि तना कर्सा ईतद पिलाता संगे, मर्मिडः आयवाल मन्कल वने बेस-नेहना कीस्तोग. ओसो ताना संगे मर्मिडः आयवा मनवाल मन्कल वने, इंका ओसो बेस-नेहना कीस्तोग.

39 अद्रमे ओसो आंचाळि तना मुजो जीवात मनाहजोम, ओना संगेन मनदना. ओकावेला ओग डोलतोग इतेके, तना विचरते बोन्काय दाया पगयहता, मति विस्वस केवाल मन्कहके. ✱

40 मति नावा विचरते, अद दुस्रोग मुजोहक अनवा मतेक अचोन, बेस ओप्पगा. ओसो बेद्रम माट देवुळता जीवाता बुदते वळ्हकिहनोम इनजोर इहनिर, अद्रमे इव सबे पोल्लोन वेहनेके, नाक वने देवुळता जीवा ताकिह कीस्ता इहनन. ✱

✱ 7:34 7:34 1 तिमोति 5:5 ✱ 7:39 7:39 रोम सहरत्तोर 7:2; 2 कुरित्तोर 6:14

✱ 7:40 7:40 2 कुरित्तोर 13:3

8

ऐंगेटोग विस्वसिन पापमते अरनाह कीयनद आयो

1 इंजेके पेन-बोमानेनाहक वाटटव अविना* लोप्पा ताल्हकिस मतिर. इद पोल्लोता लोप्पा माट बेस-नेहना पुतोम इन्जि, उच्चुरिर इह्निर.* अद निटमे मति, माट पका पुतोरोम इनवालोर, माट बेरोरोम इन्जि पोगयसोर तिरियिह्नोर.* जीवा केवालोर बारा, दुस्रोरा पायदातुन ऊळिह्नोर.*

2 माट सबे पुतोम इनजोर, बोर बोर इतेक तेला,* देवुळता मुनेह ओर इंका वने बेदे पोल्लोतुन पुनोर.*

3 बोर बारा जीवा कीसोर मन्हतोर, देवुळता विचरते ओरगाने निटमता पुनदनद बुद मन्हता.*

4 इंजेके बोमानेनाहक वाटटव अविड तिनदनदिना लोप्पा,* इद्रम इह्निर इतेके: दुनियातगा मनदनव बोमाड बाताडे आयोड, अव उगसताडे.* निटम देवुळि उंदिय मन्हता, तान विळिससि दुस्रा देवुळि इले,* इनजोर मीट इह्निर.

5 पोगोटा बूमतगा इलवेके इळता बूमतगा, निटम वेल्लाडे देवुळुकु ओसो वेल्लाडे सामिड मन्हताड इनजोर, मन्कलोर इन्हतोर.*

6 अह इतेकाय, माट विस्वसिरेनाहक उंदिय देवुळ मन्हता इतेके मावा देवुळबाबाले.* ओगे सबेटविन पुटिह कीतोग. माट ओनेनाहके पिसिह्नल.* अद्रमलेहकाने मावा सामि इतेके किर्स्तु येसुसामि वगोगे!* देवुळि ओना कयदे सबेटविन पुटिह कीता.* ओनाय कयदे माक वने पिसिह कीता.*

7 मति सबेटोर विस्वसिर इद पोल्लोतुन पुनोर. उच्चुर मन्कलोर मुने पेन-बोमानु मोळिकस मर्सताहक, नेटा दिया एवनाह, पेन-बोमानेनाहक मोळकतव अविड

* **8:1 8:1** बळयिर 15:20; 1 कुरित्तोर 10:14-28 * **8:1 8:1** रोम सहरतोर 15:14

* **8:1 8:1** 4:6 * **8:1 8:1** रोम सहरतोर 14:19; 1 कुरित्तोर 13:4 * **8:2 8:2**

3:18 * **8:2 8:2** 13:9 * **8:3 8:3** बोर बारा जीवा कीसोर मन्हतोर, देवुळता विचरते

ओरगाने निटमता पुनदनद बुद मन्हता. वेल्लाडे मोदुल काग्देहकने "देवुळतुन जीवा केवालोरिन बारा, देवुळि बेस-नेहना पुन्हता," इनजोर रासतद मन्हता. * **8:4 8:4** बळयिर 15:20 * **8:4 8:4** 10:19

* **8:4 8:4** व्यवस्थाविवरण 4:35,39; 6:4; 1 तिमोति 2:5 * **8:5 8:5** 2 तिसलुनितोर 2:4

* **8:6 8:6** व्यवस्थाविवरण 4:35,39; 6:4; यशायाह 46:9; यिर्मयाह 10:6-7 * **8:6 8:6**

रोम सहरतोर 11:36 * **8:6 8:6** योहन 13:13-16; 1 कुरित्तोर 1:2; इपिसुसतोर 4:5; 1

तिमोति 2:5 * **8:6 8:6** योहन 1:3; कुलुसितोर 1:16; इब्रितोर 1:2 * **8:6 8:6** 1 तिमोति

2:5

तिनदहपा, अव पेन-बोमाहक वाटटव इनजोर, सीता कीस तिन्हतोर. (ओरा नेहना-लाग्वा पुनदनद बुद बेर्सवा मताहकु, इविन तिनदनद पोलिहताया, पोलो इनजोर पुनोर.) अदिनेनाहक अद्रमताड अविड तिताहकु, कळ्वोग आतोम इनजोर, ओरा जीवा चुहेम आयो.☆

8 इंजेके तिनदनद तिंडि माक देवुळतुहक ओप्पनाह केवो इनजोर पुन्हटु.☆ माट अदिन नोमतेके, बाताले नुस्कन आयो, ओसो नोमवेक वने बाताले पायदा आयो.

9 उंद पोल्लोतुन सीताते तासाट: मीट विस्वसते बेस मेगकताहकु, मीवा विचरते सबे पोलिहताड. मति इद पोल्लोता मेटे, पोलिहताया पोलो इनजोर, विस्वसते मेगकवोरिन पापमते अरनाह कीयनद आयो.☆

10 अद इद्रमि: (पेन बोमाड निटम देवुळक आयोड इनजोर,) पुतन इनवानिन; निमा बोमाना मंदिरतगा गाटो तिनदकिन. अस्के विस्वसते मेगकवोग मन्कल नीक ऊळनोग. नीक ऊळतस्के, ओग वने बोमानेनाहक मोक ईतविस्कनाड अविड तिनदलाह रेयोग आयनोग बहे. (बेद कबळतुन ओग पापम कबळ इन्हतोग, अदिने कीयलाह ओन्क दीरा वास्ता.)

11 अद्रम पुतोनिन, निमा कीतद कबळतेनाहकु, विस्वसते मेगकवोग नीवा ऐंगेटोग विस्वसि, देवुळताहि पूरा जेक आयनोग.☆ निमा अद्रम अग एमा. ओनेनाहक वने किर्स्तु डोलतोग कोनि.

12 इद्रम विस्वसते मेगकवोर ऐंगेटोर विस्वसिर, बेदिन पोलो इनजोर इन्हतोर, तान ओर कीयनाह कीसि, ओरा विस्द पापम कीय्हनिर.☆ अह कीतेके, किर्स्तुना विस्द वने अद पापम आस्ता.☆

13 अदिनेनाहक नना तिनदनद तिंडटा मेटे, नावा ऐंगेटोग विस्वसि पापमते अरतेके, ओग पापमते अरमाकेग इनजोर, नना जीवात मनाह, मुर्तिय अविड तिनीन आयकन.☆ मीट वने इदे विचर कीम्हटु.☆

9

किर्स्तुनाड बळयिरा अदिकर

☆ **8:7 8:7** रोम सहरतोर 14:14,22-23; 1 कुरित्तोर 10:28-30 ☆ **8:8 8:8** रोम सहरतोर 14:17 ☆ **8:9 8:9** रोम सहरतोर 14:13,21; 1 कुरित्तोर 10:28-30; 2 कुरित्तोर 11:29; गलातितोर 5:13 ☆ **8:11 8:11** रोम सहरतोर 14:15,20 ☆ **8:12 8:12** मय्याल 18:6; रोम सहरतोर 14:20; 1 कुरित्तोर 10:28-30 ☆ **8:12 8:9-12** रोम सहरतोर 14:1 ☆ **8:13 8:13** 2 कुरित्तोर 11:29 ☆ **8:13 8:13** रोम सहरतोर 14:13,21; 1 कुरित्तोर 10:32; 2 कुरित्तोर 6:3

1 किर्स्तु मीक कीतप लेहका, नाक वने उगसताड अडोनाहि विळिसह केवोगा? नना किर्स्तुना बळयिनन आयोना?☆* मावा येसुसामिन उळतोनन आयोना?☆ सामि नावा मेटे कबळ कीताहकु, मीट नयगडाहि येसुना कबुर कैजिसि, विस्वसिर आतिर.☆

2 (नना मियगा किर्स्तुना बळयि आस वाताहके, मीट इंजेके सामिना संगे जोळेम आतिर.) अदिनेनाहक मीट नावा कबळता सीनालेहकान महनिर. अदिहक दुसोर नाक किर्स्तुना बळयि इनजोर इनवेकाय, मियेनाहक तेला नना किर्स्तुना बळयिनने.☆

3 मति (किर्स्तुना बळयिना लेहका केवोन इनजोर,) नाक उच्चुर पर्हकिस ऊळलाह आस्तोर. ओरिन नना इद्रम पोल्लो मल्हतहनन, बेस कैजाट:

4 माट मीवा नडुम सेवा कीताहकु, मावा पिसना-पिसवगता जबब्दर मियगा इलेया?☆

5 अद्रमे किर्स्तुनाड दुसोर बळयिर, सामिनाड तमोर,☆ पत्र, वेर बेक अतेकाय तमाड मुतेस्किन, ऐगे ओयना लेहकान, विस्वसि मुतेन पोस वेलियलाहि, माक वने अदिकर मन्हता.☆

6 कबळ केवालेवा मियगा उदिस तिनदलाह नना, बार्नबस, सिरप माक इर्वुरिहके अदिकर इलेया? (मीक बेसता कबुरतुन पोकुर कीयलाहि, मावाडे कोताड बाराहक कर्सा केवेरोम?)

7 सीपय कबळ केवाल मन्कल, तनाडे कोताड कर्सा कीसि, अद कबळ कीस्तोगा? लका ओगस्तोगु, अगडाड पंडिड तिनवा मनदनोगा?☆ कौंदाड-एर्ई अय केवाल, अविस्कना पाल उनवा मनदनोगा?

8 नना सिरप मन्कलोरा विचरतेन वेहोन;☆

9 मोसानाड अडोनगा वने इदे पोल्लो रासतद मन्हता: विसनद कौंदा कळातगा विसिहपा तिनि,☆ इनजोर रासतद मन्हता. सिरप कौंदानेनाहक देवुळि इद पोल्लो वेहो.

☆ 9:1 9:1 बळयिर 14:3; रोम सहरतोर 1:1; 2 कुरिततोर 12:12; 1 तिसलुनितोर 2:6-7; 1 तिमोति 2:7; 2 तिमोति 1:11 * 9:1 9:1 इद सीटटे कुरिततोर विस्वसिर पोलुन ताल्हकतव पोल्लोनु, ओग मल्हतहतोग. पोलु तना कागहतनद कबळतेनाहक, मयगडाहि कोताड एनोग इतेके, ओनगा बळयिना अदिकर इले बहे, इनजोर कुरिततोर इंदुर. ☆ 9:1 9:1 बळयिर 9:1-7,17; 22:14; 1 कुरिततोर 15:8 ☆ 9:1 9:1 बळयिर 18:1-11; 1 कुरिततोर 3:6 ☆ 9:2 9:2 2 कुरिततोर 3:2 ☆ 9:4 9:4 1 तिसलुनितोर 2:9; 2 तिसलुनितोर 3:7-9 ☆ 9:5 9:5 मत्याल 12:46 ☆ 9:5 9:5 7:7-8 ☆ 9:7 9:7 व्यवस्थाविवरण 20:6; बुदताड पोल्लोड 27:18 ☆ 9:8 9:8 गलातितोर 1:11 ☆ 9:9 9:9 व्यवस्थाविवरण 25:4; 1 तिमोति 5:18

10 मयेनाहक वने इद पोल्लो वेहतहता.✧ वीतवालोर मन्कलोर ओसो विसवालोर मन्कलोर, अनम तिनदकन इनजोरने, आसा कीसोर तमा कह्टेम कीस्तोर.✧ अद्रम किर्स्तुना कबळ केवालोर वने, बोर मन्कलोरगा सेवा कीस्तोर, ओरा कयदे तिनदनद आसातेने कबळ कीस्तोर.

11 (बूमतगा वंजिड वीतना लेहकान,) मीवा जीवातगा विस्वसताड पोल्लोन वीततोम. इतेके ताना बद्ला, मीट माक पंटा इनजोर कोताड ईस तोळ ईकिर इनजोर ऊळतोम.✧ इद बह मीक मोतालेहका मन्हताया?

12 किर्स्तुनाड दुसोर सेवकिर मीवाड कोतान तिनदलाह, मावा अदिकर मन्हता इन्हतोर. ओर अद्रम आस्तोर इतेक, ओरिहकाय वीळिसि माक पकाय अदिकर मन्हता. तेला मति मीवाड कोताना अग ऊळिस मनोम.✧ किर्स्तुना बेसता कबुरतुन नमलाह एकुळ आयनदायो इनजोर, माट सबे तिपल्किन आपिसि, केमेन महनोम.✧

13 इह केंजाट, यहुदिरा मंदिरता सेवा केवालोर बूमयालोरिहक ओसो वडेरिहक, मोक ईतद ओसो कोड वाटटद मादगडाहिये, तमा पिसवगतुहक दोर्किहताड इनजोर पुत्तिरे!✧

14 अद्रमलेहकाने किर्स्तुना बेसता कबुरतुन पोकुर केवालोरिहक, अद कबुरतुन केंजिसि विस्वस केवालोर तीहतना इनजोर, सामिना उकुम मन्हता.✧

15 (नाक तीहाट इनजोर मीक वेहतलाह,) नाक अदिकर मन्हता. मति नना इचानाह बोने अद्रम इनोन. इंजेक मन्कलोर नाक तीहिर इनजोर वने, इव पोल्लोड रासोन.✧(कोताड एनवालेवा सामिना कबळ कीतन इनजोर,) नना निटम पोगयसोर तिरियलाह आतन. बोगाय नना पोगयनद पोल्लोतुन मायिह कीयना बद्ला, नना डोलतेक तेला बेसु.✧

16 किर्स्तुना बेसता कबुरतुन पोकुर कीयलाह आतन इनजोर, नना पोगयसोर तिरिय पगवोन. अद कबळतुन देवुळि नावा पोगोन वाटटा, नाक तान कीयाय पोयहता.✧ केवेक अचोन देवुळि नाक पकाय सिक्सा ईयगा.

✧ 9:10 9:9-10 रोम सहरतोर 4:23-25 ✧ 9:10 9:10 2 तिमोति 2:6 ✧ 9:11 9:11 रोम सहरतोर 15:27; गलातितोर 6:6 ✧ 9:12 9:12 बळयिर 18:3; 20:33-35; 2 कुरित्तोर 12:13; पिलिपितोर 4:17 ✧ 9:12 9:12 2 कुरित्तोर 6:3; 11:12 ✧ 9:13 9:13 लैव्यवस्था 6:16,26; 7:6,31-35; गिनती 5:9-10; 18:8-19,31; व्यवस्थाविवरण 18:1 ✧ 9:14 9:14 मत्याल 10:10; लूकाल 10:7 ✧ 9:15 9:15 बळयिर 18:3; 20:33-35 ✧ 9:15 9:15 2 कुरित्तोर 11:10 ✧ 9:16 9:16 बळयिर 9:15; रोम सहरतोर 1:14

17 नना नावा विचरते बेसता कबुरतुन वेहतना इतेके, नाक बूत दोर्कालि. ✧ मति इद कबळतुन देवुळि नावा कयदे कीसीता. ✧ अदिनेनाहक नाक विचर वावेक वने, इद कबळतुन कीयाय पोयहता.

18 पया नावा बूत बातालि? नावा अदिकरतुन पोहचि, किर्स्तुना बेसता कबुरतुन पुनेमते पोकर कीयहनन इन्जि, नाक पोगयलाह दोर्किहता. अदे नावा बूति. ✧

बेसता कबुरतासाटि पोलु बेद्रम पिसिहतोग?

19 नना कोताड एनवाहकु, बोनाये ओर्युलतोनन आयोन. तेला मति वेल्लाटोर मन्कलोरिन किर्स्तुनगा ततनेनाहक, सबेटोर मन्कलोरिनाहक ओर्युलतोना लेहकान आतन. ✧

20 नावा ऐगेटोर यहुदिरा संगे मनदहपा, ओर कीयना लेहकान कीयहनन. मोसानाड अडोने ताकवाल्लोरा संगे मनदहपा, नना वने अव अडोना लेहकान कीयहनन. नाक इतेक अडोन नोमवेक वन बार आयो, ✧ मति ओरिन किर्स्तुनगा ततनेनाहक, नना वने ओरा लेहकान कीयहनन.

21 मोसानाड अडोन नोमवोर ✧ यहुदि आयवोरा संगे मनदहपा, नना वने ओरिन किर्स्तुनगा ततनेनाहक, मोसानाड अडोन पुनवप लेहकान महनन. देवुळताड अडोन पास्कोन, मति निटम किर्स्तुनाड अडोन माळिहनन. ✧

22 पोहचीतप मनवाल्लोर मन्कलोरिन किर्स्तुनगा ततलाहि, नना ओरा लेहकान आतन. बह आयि, उच्चुर तेला पिसिर इन्जि, बोर बह मन्हतोर, अहलेहकाने नना वन आतन. ✧

23 बेसता कबुर मतपु नावा ताकमुळ आयि इनजोर, बेसता कबुरतासाटि सबे कीयहनन.

24 कऱसनगा वेल्लाटोर मन्कलोर कऱसलाहि दास्तोर, मति गेल्लसवाहके इनम दोर्किहता इनजोर पुतिर. मीट वने देवुळताहि इनम एतना लेहकान पिसाट. ✧

25 कऱसनगा गेल्लसवाल्लोरिहकु, आकिने पंडटद सोबाता गीळि केग्पिह कीस्तोर. अद वतनव आकिने पंडटद आंदु. तान दोर्किह कीयलाहि, ओर तमाड मेंदुस्किन आव्हे कीस ताकिहतोर. ✧ माट बारा बेस्केन वागवद गीळता इनम दोर्किह

✧ 9:17 9:17 3:8 ✧ 9:17 9:17 4:1; गलातितोर 2:7; इपिसुसतोर 3:2; कुलुसितोर 1:25

✧ 9:18 9:18 बळयिर 18:3; 20:33-35; 2 कुरित्तोर 11:7; 12:13 ✧ 9:19 9:19

10:28-30; 2 कुरित्तोर 4:5; गलातितोर 5:13 ✧ 9:20 9:20 गलातितोर 2:19 ✧ 9:21

9:21 रोम सहरतोर 2:12-15 ✧ 9:21 9:21 गलातितोर 6:2 ✧ 9:22 9:22 रोम सहरतोर

11:14; 15:2; 2 कुरित्तोर 11:29; गलातितोर 4:12; 2 तिमोति 2:10 ✧ 9:24 9:24

पिलिपितोर 3:14; 2 तिमोति 4:7; इब्रितोर 12:1 ✧ 9:25 9:25 2 तिमोति 2:5

कीयहनल.✧

26 अदिनेनाहक नना सीनातगा एवयकन इन्जि, जिदते वितिहनन.✧ निसान लेवगा एसवाना लेहका आयोन.†✧

27 मति दुसोरिहक पोकुर केवानन नाके देवुळि इनम एवा मनमाकि इनजोर, नना कुदतुन आत्रे कीसि, बेसता कबुरतुन पोकुर कीयनद सेवा बेस आयना इन्जि, नावा मेंदुलतुन कय इळन तासिहनन.✧

10

मुनेतोर इस्रयेलतोर लेहकान पेन-बोमान मोळकमाट

1 मावोर विस्वसिरि! मावाड तादोर-बाबोरा पोल्लोतुन वने, मीक सीता कीसीकन: ओर मिसर देसेमताहि पेसतापया, देवुळता मोयुल ओरिन मुळहचि, सबेटोरिन राका कींदु.✧ ओर सबेटोर एरल सम्दुरता नडुमतुहक अतोर.✧

2 मोयुल सबेटोरिन मुळहच मता, ओसो देवुळि सम्दुरतुहक अग कीसीताहके, सम्दुरता नडुमतुहक ताकतोर. इद्रमि देवुळि ओर सबेटोरिन मोसा मुय्तोना अदिकरते ताकवालोर कीता.

3 देवुळि ओरेनाहक पोगोटाहि अर्हचीतद मना इनदनद तिडि,* ओर सबेटोर तिन्जि पिसतोर.✧

4 देवुळि ओर सबेटोर मन्कलोरिनाहक, बंडातगडाहि एग पेसिह कीसीस मता. सबेटोर अद एतुन उटोर.✧ अद बंडा, निटम किर्स्तुन तोहतनद सीना आंदु. ओगे ओरा ऐगे-ऐगे अंदोग.

5 मति ओर सबेटोर देवुळि ईतद तिडि तिन्जाय, अद ईतद एग उन्जाय, ओर पापम कीताहक, देवुळि ओरगडाह वेल्लाटोर मन्कलोरिन ओड आता. ओराड सेन्ताड अद पेळहकल बूमतगा चेगपबटिड आनाह, देवुळि ओरिन बूळे कीता.✧

✧ 9:25 9:25 2 तिमोति 4:8; याकुब 1:12; 1 पत्रु 5:4; तोहचीतव पोल्लोड 2:10; 3:11

✧ 9:26 9:26 2 तिमोति 4:7; इब्रितोर 12:1 † 9:26 9:26 निसान लेवगा एसवाना लेहका आयोन “नना चुकिस मुटूकाड एबोन,” इद्रम मोदुल कागिदते रासतद मन्हता. ✧ 9:26 9:25-26 1

तिमोति 6:12 ✧ 9:27 9:27 रोम सहरतोर 8:13 ✧ 10:1 10:1 पेसमुळि 13:21; देवुळताड पाटाड 105:39 ✧ 10:1 10:1 पेसमुळि 14:21-22,29; नहेम्याल 9:11;

देवुळताड पाटाड 66:6 * 10:3 10:3 इद मनाता लोप्पा पुनदना इतेके, पुस्तकता आक्रिते पुनवव पोल्लोना अर्तमि अगा ऊळट. ✧ 10:3 10:3 पेसमुळि 16:35; व्यवस्थाविवरण 8:3; नहेम्याल 9:20; योहन 6:31 ✧ 10:4 10:4 पेसमुळि 17:6; गिनती 20:11; देवुळताड पाटाड 78:15

✧ 10:5 10:5 गिनती 14:26-35,37; 26:65; इब्रितोर 3:17; यहूदास 5

6 ओर लागवव पोल्लोन लालुस कीताहकु, ✨ बूळेम आतोर. ओर कीतप लेहका, माट वने कीयनद आयो इनजोर माक काहहतलाहि, अव पोल्लोड आताड.

7 ओरगडाहि उच्चुर पेन-बोमान मोळकतोर. अविना मुनेह गाटो तितोर, ओसो ओचतोर, अहे लजालेवा कऱसलाहि तेदतोर, ✨ इनजोर वने, देवुळता साभ्रमतगा रासतद मन्हता. माट ओरा लेहकान पेन-बोमान मोळकनद आयो इनजोर, इव पोल्लोड रासतव मन्हताड. ✨

8 उच्चुर मोवब देसेमतविस्कना संगे साट्याल कबळ कीदुर. ✨ अदिनेनाहक उंदिय दियाते वीसा मूंड अजर्क (23,000) मन्कलोर डोलतोर. ओर कीतप लेहका, माट साट्याल कबळ कीयनद आयो.

9 इस्रयेलतोर उच्चुर पापम कीसोर मतोर, ओसो देवुळि बेचानाह केमेन मन्हता इनजोर, ताना पट ऊळिंदुर. अदिनेनाहक देवुळि ओरिन तरस्क कस्किह कीसि, बूळे कीता. ✨ माट ओरा लेहकान देवुळता पट ऊळनद आयो.

10 ओसो उच्चुर देवुळता लोप्पा मुयोग-मुयोग आंदुर. अदिनेनाहक बूळे कीयनद देवतुलता कयदे बूळेम आतोर. ✨ माट वने अद्रम मुयोग-मुयोग आयनद आयो. ✨

11 दुस्रोरिहक तेळियिह कीयनेनाहक, इव पोल्लोड मावाड तादोर-बाबोरिहक आताड. ✨ माट इंजेके बूमता आक्रिता वेलाते पिसलाह आतल. अदिहक माक बुद काहहतलाहि, इव पोल्लोड रासतव मन्हताड. ✨

12 अदिनेनाहक नना बेस-नेहना विस्वसते मेगिस महनन इनवालोर मन्कलोर, अद्रमलेहकाने तमा विस्वसताहि अरयनद आयो इन्जि, उसरते मनिर. ✨

13 बेस्के मियगा पापमताड विचर्क पुटिह कीयनव तिपल्क वास्ताड, अस्के इवे तिपल्कु सबेटोर मन्कलोरिहक वास्ताड इनजोर, सीता कीम्हटु. मति देवुळि बर्वस लायकता आंदु. ✨ मीट बेचोन आप पगयहनिर, तान्काय एक्वा तिपलतुन लोहो. ✨ अद्रमताड तिपल्क वातस्के, मीक पापमते अरवाह अग तोहतगा, अस्के दीरा पोयता पगयकिर.

मोक ईतदिन तिनदना लोप्पा

✨ 10:6 10:6 गिनती 11:4,34; देवुळताड पाटाड 106:14 ✨ 10:7 10:7 पेसमुळि 32:6 ✨ 10:7 10:7 पेसमुळि 32:4; 1 कुरित्तोर 5:11 ✨ 10:8 10:8 गिनती 25:1-9 ✨ 10:9 10:9 गिनती 21:5-9 ✨ 10:10 10:10 गिनती 16:41-50; 17:5,10 ✨ 10:10 10:10 पिलिपितोर 2:14 ✨ 10:11 10:11 गलातितोर 4:24 ✨ 10:11 10:11 रोम सहरतोर 4:23-25 ✨ 10:12 10:12 रोम सहरतोर 11:20; 2 पत्र 3:17 ✨ 10:13 10:13 1:9 ✨ 10:13 10:13 2 पत्र 2:9

14 गोततोरिर! अदिनेनाहक नना वेहतहनन, (मावाड तादोर-बाबोरा लेहकान आयवा,) पेन-बोमान मोळकनगडाहि जेक मन्हटु.✧

15 मीट बुद पुतोर मन्कलोरिर इनजोर पुन्जि, नना वेहतलाह आतन. नना वेहतनव पोल्लोन, मीटे बेस-नेहना विचर कीस ऊळाट.

16 सामिना कुळिपि तिनदहपा, माट उंदिय बट्टिकताहि अंगुर जोमा उहनल. तानेनाहक सामिन जोहर कीयहनल. माट उंदिय बट्टिकताहि उनडहपा, किर्स्तुना नेतुरता मेटे, माट ओना संगे जोळेम आतल इनजोर तोहतहनल.✧ अहे माट उंदिय आरताड किळकेन तिनदहपा, किर्स्तुना मेंदुलता मेटे, माट ओना संगे जोळेम आतल इनजोर तोहतहनल.✧

17 माट वेल्लाटोर मन्कलोरल महनल, मति उंदिय आरताहि तिनाहकु, माट उंदिय मेंदुलता लेहका आतल.✧

18 इंजेके इम्पयेल मन्कलोरिन सीता कीस ऊळाट! मोळकनद जागातगा मोक ईतविन तिन्हतोर.✧ तिनाहकु ओर सबेटोर अगा गर्यातगा मोळकनदिनगा कलियिहतोर.✧

19 नना बह इहनन इतेके: बोमानेनाहक मोक ईयनव अविड, वेट अविडे मन्हताड, बोमानगा वने बेदे जीवा इले.✧

20 मति बोमानेनाहक मोळकवालोर मन्कलोर, निटम ऊळतेके, देयहकिहक मोक ईस्तोर, देवुळतुहक आयो.✧ अदिनेनाहक मीट अविस्किन तिन्जि, देयहकना संगे कलियमाट इहनन. अद नाक ओप्पो.

21 सामिना कुळपतस्के वने, तिनदना-उनडनगा कलियना, ओसो देयहकनेनाहक मोळकतस्के वने, तिनदना-उनडनगा कलियना, अद्रम मनदनद मीक पोलो.✧

22 अद्रम कीस सामिनु ओड वानाह कीयहनिर! सामि ईयनद सिक्साताहि, बह पिहट अरयकिर?✧ बह माट ओन्काय एक्वा लावतोरल इनजोर इहनिरा?✧

✧ 10:14 10:14 1 योहन 5:21 ✧ 10:16 10:16 मत्याल 26:27-28; मार्कल 14:23-24; लूकाल 22:20 ✧ 10:16 10:16 मत्याल 26:26; लूकाल 22:19; बळयिर 2:42 ✧ 10:17 10:17 रोम सहरतोर 12:5; 1 कुरित्तोर 12:12-14,27; इपिसुसतोर 4:4,16 ✧ 10:18 10:18 लैव्यवस्था 7:6,14-16; व्यवस्थाविवरण 12:17-18 ✧ 10:18 10:18 इब्रितोर 13:10 ✧ 10:19 10:19 8:4 ✧ 10:20 10:20 व्यवस्थाविवरण 32:17; देवुळताड पाटाड 106:37; तोहचीतव पोल्लोड 2:14,20; 9:20 ✧ 10:21 10:21 2 कुरित्तोर 6:16 ✧ 10:22 10:22 व्यवस्थाविवरण 32:21 ✧ 10:22 10:22 सभोपदेशक 6:10; यशायाह 45:9

23 मीट वेहतहनिर, “माक सबे कीयलाह पोलिहता” इहनिर, मति नना वेहतहनन, “सबे कीयलाह पोलिहता, मति सबे कबळतुहक अरवोड” इहनन.✧ सबे कीयलाह पोलिहताये, मति विस्वसिरा मुडोरिर मीक विस्वसते बेर्सलाहि, सबे कबळतुहक अरवोड.✧

24 विस्वसि मन्कल तनाय पाय्दातुन ऊळमाकेग, मति ऐंगेटोना पाय्दातुन वने ऊळेग.✧

25-26 देवुळता सास्त्रमतगा रासतदिन सीता कीम्हटु: इद बूमि देवुळताय आंदु, इगडा सबे मालु तानाय आंदु. ✧ अदिनेनाहक आटुमते वमनव अविड असिस तिन्हटु.✧ अव बेगडाड इनजोर ताल्हकमाट. कतम सामिनाये आंदु इतेके, अगा पोलनद-पोलवद पोल्लो पेसो.

27 विस्वस केवोग मन्कल मीक गाटो तिनदलाह तना लोन केयतेके, मीक दायलाह विचर वातेक अन्हट. ओग मीक बेद तिनदलाह ईतेके, इद पेन-बोमातुहक वाटटद आंदुया इनजोर ताल्हकमाट. पोलनद-पोलवद पोल्लो पेसमाकि.

28-30 मति तिनवालोरगा बोगाय, इद पेन-बोमानेनाहक वाटटदु इनजोर वेहतेक अचोन, तान तिनमाट.✧ मीट इद्रम इनेरिर, “दुस्रोन्क पोलिहताया पोलो इनजोर, माट बाराहक तिनेम आयकोम? माट बातालाय तिनदा पगयहनोम. माट देवुळतुन जोहर कीसि, तान तितेक अचोन, मावा पोगोन तिपल बाराहक वास्ता?” इनेरिर.✧ इद सामिनाहि वाता, तितेके बाताल आयो इन्जि, मीट पुतिरे. मति मीक वेहवाल मन्कल, पोलिहताया पोलो इनजोर पुनोग. पुनवाहकु मीट तिनदनदिन ऊळिसि, ओग विस्वसताहि लेसनोग बहे.✧

31 नना बह इहनन, मीट बाताल तितेकाय, उटेकाय, बाताल कीतेकाय, मन्कलोरगडाह देवुळतुहक मान दोर्कनाह सबेटविन कीम्हटु.✧

32 यहुदिरा, यहुदि आयवोरा, ओसो देवुळता विस्वसि मुडोरा बेस्केन अडम आयवालेवा पिसाट.✧

33 नना वने ओर पिसिर इनजोरे, नावाय पाय्दातुन ऊळवा, सबे पोल्लोने

✧ 10:23 10:23 6:12 ✧ 10:23 10:23 रोम सहरतोर 14:19 ✧ 10:24 10:24 रोम सहरतोर 15:2; 1 कुरित्तोर 13:5; 2 कुरित्तोर 12:14; पिलिपितोर 2:21 ✧ 10:25-26 10:25-26 देवुळताड पाटाड 24:1; 50:12; 1 तिमोति 4:4 ✧ 10:25-26 10:25-26 बळयिर 10:15 ✧ 10:28-30 10:28-30 8:7,10-12 ✧ 10:28-30 10:28-30 रोम सहरतोर 14:16; 1 कुरित्तोर 9:19 ✧ 10:28-30 10:28-30 8:9 ✧ 10:31 10:31 कुलुसितोर 3:17; 1 तिमोति 4:3-4; 1 पत्रु 4:11 ✧ 10:32 10:32 बळयिर 24:16; 1 कुरित्तोर 8:13

वेल्लाटोर मन्कलोरा पायदातुन ऊळिहनन☆. अहे सबेटोर मन्कलोरिहक बेस गिर्दा वानाह पिसिहनन.☆

11

1 नना किर्स्तु ताकतद अगदे ताकिहनन. अद्रमलेहका मीट वने नना ताकनद अगदे ताकाट.☆

तला मुस्क वाटनद पोल्लो

2 मीट नाक सबे पोल्लोने सीता कीय्हनिर, अहे नना मीक काग्रहतव पोल्लोना लेहकाने ताकिहनिर, बेस-नेहना कीय्हनिर.☆

3 मति ओसो उंद पोल्लो मन्हता, इदिन मीट पुन्हट्टु: किर्स्तु इतेके ओर्वोग-ओर्वोग कोय्तोना तलालेहका आंदोग,☆ कोय्तोग बारा आंचाना तलालेहका आंदोग,☆ अहे देवुळि बार किर्स्तुना तलालेहकान आंदु.☆

4 मीट मोळकलाहि जमा आय्हनिर अस्के, बोगाय कोय्तोग पार्तना कीनेके, इलवेके देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकिहपा,☆ तना तला मुस्क वाटटेके, तना तलातुन, इतेके किर्स्तुन मान एवप लेहका कीस्तोग.

5 मति आंचाना पोल्लो दुस्रा: पार्तना कीय्हपा, इलवेके देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकिहपा, आंचाळि तला मुस्क वाटवेक अचोन, तना तलातुन, इतेके मुजोन, मान एवप लेहका कीस्ता.* अद तनाड केलिकन कोगियतप लेहका, लजाता पोल्लो मन्हता.☆

6 अदिनेनाहक पार्तना कीय्हपा, देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकिहपा, आंचाळि तला मुस्क वाटवेके, तनाड केलिकन कोगियि! केलिकन कोगियनद, बोळकल कीयनद आंचाहक लजाता पोल्लो मतेके, तना तला मुस्क वाटवद वने, अचोने लजाता पोल्लो आंदु.†

☆ 10:33 10:33 2 कुरित्तोर 12:14 ☆ 10:33 10:33 रोम सहरतोर 15:2 ☆ 11:1

11:1 4:16 ☆ 11:2 11:2 4:17; 15:2; 1 तिसलुनितोर 1:6; 3:6; 2 तिसलुनितोर 2:15 ☆ 11:3 11:3 इपिसुसतोर 1:23; 4:15; 5:23; कुलुसितोर 1:18; 2:19 ☆ 11:3

11:3 प्टमुळि 3:16 ☆ 11:3 11:3 3:23 ☆ 11:4 11:4 12:10 * 11:5

11:5 आस्क-कोय्तोरिन पोल् इद्रमताड अडोड बाराहक वेहतोग इन्जि, नेंड माक तेळियो, मति सीट्टुन अर्वालोरिहक बेस तेळियता. ओरा जाततोरुड रीत-रिवज्क मतपु, येसुना मुल मोळकिहपा, बेद्रमता मलयळि ओपिहता, बेद्रमता ओपो इनजोर, पोल् वेहन्दोग. ☆ 11:5 11:5 व्यवस्थाविवरण 21:12

† 11:6 11:6 अद त्कने बेदाय आंचाळि सिङ्गि-बोगे कीयनद कसुरते दोर्कतेके, तान बोळकल कीसि, सबेटोरा मुनेह लजा कीदुर.

7-9 देवुळि कोय्तोन तना लेहका पंडटा. ✧ मुनेतोग कोय्तोग आंचानाहि पुटिस वावोग, (मति देवुळिये ओन पंडटा; पंडटाहकु) ओनेनाहक देवुळतुहक मान दोर्किहता. अदिनेनाहक ओग पार्तना कीयहपा, तला मुस्क वाटनद आयो, (वाटटेके देवुळता मानतुन मुचतप लेहका आयगा). आंचान बारा देवुळि कोय्तोनगडाहि पंडटा. देवुळ आंचानेनाहक कोय्तोन पंडो, मति कोय्तोनेनाहक आंचान पंडटा. ✧ अदिहक आंचानेनाहक कोय्तोन्क मान दोर्किहता. (अह आसि अद पार्तना कीयहपा, तना तला मुस्क वाटनदे.)

10 विस्वसिरा मुल जमा आतस्के, सबेटोर ओप्पनद रीतते मोळिकहतोर इन्जि, पोगोटाड देवतुल्क वने ऊळसोर मन्हताड, इदिन सीता कीम्हट्ट. अविस्कनेनाहक वने आंचाळि, नावा तलाता पोगोन नावा अदिकर मन्हता इन्जि, ओप्पनद रीतते तना तलातुन मुचिस मोळकना.

11 बह मतेकाय, सामिना संगे जोळेम आतोरगा, कोय्तोगलेवा आंचाळ मनदा पगवो, आंचाळलेवा कोय्तोग मनदा पगवोग.

12 सुस्मुनेतद आंचाळि कोय्तोनगडाह तयर आता. इंजेक कोय्तोग आंचानगडाह पुटिह्तोग. मति सबेटव देवुळता मेटे तयर आताड. ✧

13 आंचाळि देवुळतुन पार्तना कीयहपा, तला मुस्क वाटवा मनदनद ओप्पिहताया? मीटे विचर कीस ऊळाट.

14-15 कोय्तोग आंचाना लेहकान केलिकन लाट बेर्सिह कीयनद, ओन्क लजा वास्ता. मति आंचाळि तनाड केलिकन लाट बेर्सिह कीयनद, तान्क सोबा आस्ता इनजोर, सबेटोर पुतोर. तना तलातुन मुचलाह इनजोर, देवुळि तान्क केलक ईता.

16 इद पोल्लोता लोप्पा बोगाय नावा संगे गिटोगटो आयना इतेके, ओग पुनेगः नना इद्रमे कागहतहनन, सबे नाहकने देवुळता मुडोर वने इद्रमे कीस्तोर. ✧

सामिना कुळि

17 इंजेके ओसो उंद पोल्लो मन्हता. मीट मोळकलाह जमा आयहनिर, मति जमा आयनद पाय्दा आयवालेवा, मीवा नुस्कन आसोर मन्हता अले. मीट इद्रम कीयनद नाक विचर वावो.

18 मुने इद पोल्लोः मीट विस्वसिरा मुलु जमा आतस्के, ✧ मीवाड ओर्विहक-ओर्वीनाड पोल्लोड अरवोड इनजोर, नना केंजतन. ✧ नना केंजतद पोल्लोतगा

✧ 11:7-9 11:7-9 पुटमुळि 1:26-27; 5:1; 9:6; याकुब 3:9 ✧ 11:7-9 11:7-9

पुटमुळि 2:18,20-23; 1 तिमोति 2:13 ✧ 11:12 11:12 रोम सहरतोर 11:36

✧ 11:16 11:16 4:17; 7:17; 14:33 ✧ 11:18 11:18 इब्रितोर 10:25

✧ 11:18 11:18 3:3-4

उचुन सेतेम मनदगा इनजोर इहनन.

19 मियगा पोल्लोड अरवोर मनदनुरे, अस्केन बोर देवुळतुहक निटम विचर वानाह ताकिहतोर इनजोर, मीट सबेटोर मन्कलोरिहक एर्का आयगा.✧

20-21 मीट सामिन सीता कीयनद कुळिप इनजोर जमा आयहनिर, अस्के मीट दुसोरिन केपवा, आपुना-आपुना गाटोतुन तिनदलाह गाबरते महनिर. बोग-बोग कग्वते मन्हतोग! बोग-बोग तिन्जि-उन्जि मन्हतोग!✧ इद्रम आतेके, तेन सामिना कुळप इनजोर बह इहनिर?

22 इद बह कीतिर? लेवोर विस्वसिरिहक बेसता गाटो त्सवा, ओरिन लजा कीयहनिर,✧ इद्रम कीस देवुळता मुडुन पास्किहनिर! इद्रम कीयना वाटो, जमा आयनामुने, मीवाड लोहकने तिन्ज वातेक बेसु. इद पोल्लोतुन नना बाताल इनजोर वेहतकन? बेस-नेहना कीयलाह आतिर इनदकना? आयो! मुर्तिय अद्रम इनोन.

23 इदिना लोप्पा नना मीक कागहतव पोल्लोड सामिनाहि नयगा वाताड.✧ अद इद्रमि: येसु किर्स्तुन तना ऐगेटोग नाळेह कीस पोसीतोग, अद नग्का येसुसामि आरतुन पोयतोग.

24 पोसि देवुळतुन जोहर कीतोग. पया आरतुन किळहचि, तनाड कगयवालोरिहक तूसिस ईयहपा, इद्रम वेहतोग, “इदु! मियेनाहक नना ईयनद नावा मेंदुलि! नाक सीता कीयलाह, मीट वने आरतुन किळहचि तिनदनद कीसोर मन्हटु,” इनजोर वेहतोग.

25 अद्रमलेहकाने तितापया, अंगुर जोमा मतद बट्टिकतुन पोयतोग, पोसि “इदिन उन्हटु! इद बट्टिकता अंगुर जोमा, नावा नेतुरता सीना आंदु. देवुळि लोकुरा संगे कीयनद पूना करलतुन, अद नेतुर निलिपिह कीस्ता.✧✧ मीट इद्रम बेस्के उनडकिर, अस्के (नावा नेतुर मियेनाहक पोवता इन्जि,) सीता कीस उन्हटु,” इतोग.✧

26 बह इतेके सामि वानाहजोम, बेस्के-बेस्के जमा आस आरतुन तिहनिर, बट्टिकता अंगुर जोमातुन उहनिर, अस्के मियेनाहक आतद सामिना हामुरता लोप्पा पोकर कीकिर.

✧ 11:19 11:19 1 योहन 2:19 ✧ 11:20-21 11:20-21 2 पत्र 2:13 ✧ 11:22 11:22 याकुब 2:6 ✧ 11:23 11:23 15:3; गलातितोर 1:12 † 11:25 11:25 सुने मोसाना मेटे, देवुळि करल कीस मता. मति इंजेके येसु ईयनद मोकता मेटे, देवुळि पूना करल कीयलाह आता.
✧ 11:25 11:25 2 कुरित्तोर 3:6 ✧ 11:25 11:23-25 मत्याल 26:26-28; मार्कल 14:22-24; लूकाल 22:17-20; 1 कुरित्तोर 10:16

27 अदिनेनाहक नना पोगोन रासतपु, सामि डोलतदिन तोहतनद आरतुन, अंगुर जोमातुन बोगाय ओप्पवद रीतते तितेक-उटेके, ओग सामिना मेंदुलतुन, ओना नेतुरतुन पास्किह्तोग.✧

28 अदिनेनाहक ओर्वोग-ओर्वोग मन्कल, मुने तन्क पर्हकिस ऊळेग.✧ ऊळिस पया सामिन सीता कीयनद आरतुन तिनेग, अंगुर जोमातुन उनेग.

29 सामिन सीता कीयनद आरतुन, अंगुर जोमातुन तिनवालोर-उनवालोर, ताना अर्तमतुन बेस पुनिर. बाराहक इतेके सामिना मेंदुलतुन पास्कवालोर, तमाय पोगोन सिक्सा वानाह कीस्तोर.

30 अदिनेनाहक मियगडाहि वेल्लाटोर मन्कलोर लावलेवप आतोर, दुक अरतोर, वेल्लाटोर डोलतोर वने.

31 मति माट कुदतुन बेस-नेहना पर्हकिस ऊळतेके, देवुळि मावा पोगोन सिक्सा वाटो.

32 मति उंद पोल्लो मन्हता: विस्वस केवोर मन्कलोरा संगे माट बूळेम आयना आयो इनजोर, सामिनाहि माक सुद्रे कीयनद सिक्सा वास्ता.✧

33 अदिहक मावोर विस्वसिरिर! सामिना कुळप तिनदलाह जमा आरहनिर अस्के, ओर्विहक-ओर्वोग केपाट.

34 बोन्काय कव वसतेके, ओग तना लोन तिन्ज वायेग. अस्के मीट जमा आतस्के, सबेटोरिहक आलनाह तिनदा दोर्कगा. अद्रम केवेके, देवुळताहि सिक्सा दोर्कगा. इंजेके पिसताड पोल्लोन बह कीयनद, नना मियगा वातस्केन✧ वेहतकन.

12

देवुळता जीवा ईयनव बुदिङ

1 मावोर विस्वसिरिर! देवुळता जीवा ईयनव बुदिनाड पोल्लोन✧ ताल्हकिस मतिर, अविस्किन मीट पुनदना इनजोर, मीक तेळियिह कीस वेहतहनन.

2 मीट बेस्के देवुळतुन पुनवा मतिर, अस्के अलग-अलग रीतिने, वळहक पुनवव बोमानके लेससोर मतिर, इदिन मीट पुतिरे.✧

✧ 11:27 11:27 इब्रितोर 10:29 ✧ 11:28 11:28 2 कुरित्तोर 13:5; गलातितोर 6:4 ✧ 11:32 11:32 2 शमूएल 7:14; देवुळताड पाटाड 94:12; 1 तिमोति 1:20; इब्रितोर 12:7-10; तोहचीतव पोल्लोड 3:19 ✧ 11:34 11:34 बळयिर 19:21; 1 कुरित्तोर 4:19; 16:5-7; 2 कुरित्तोर 1:15-16 ✧ 12:1 12:1 14:1 ✧ 12:2 12:2 6:11; इपिसुसतोर 2:11-12; 1 तिसलुनितोर 1:9; 1 पत्र 4:3

3 (अस्के देयम पोस वळ्हकवालोरिन ऊळतिर. पया देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्हकवालोरिन बह पुनदकिर? अदिनेनाहक बेद निटम देवुळता जीवाता बुदि इनजोर, मीट पुनदना. अद इद्रमिः)✧ बोगाय मन्कन देवुळता जीवा ताकिह कीतिके, ओग मन्कल बेस्केन येसुन सरप एवोग. अहे देवुळता जीवालेवा बोगे मन्कल येसुनु, सामि इनजोर इनोग.✧

4 विस्वसिरगा अलग-अलग रीतताड बुदिड मन्हताड, मति अविस्किन ईयनद जीवा इतेके उंदिय मन्हता.✧

5 विस्वसिर अलग-अलग रीतता सेवा कीस्तोर. मति सबेटोर ओर्विनाये सेवा कीस्तोर, इतेके येसुसामिना.

6 देवुळता पेदिरते विस्वसिर अलग-अलग रीतताड कबस्क कीस्तोर, मति उंदिय देवुळ ओर सबेटोराड कय्कने, सबे कबस्क कीयनाह कीस्ता.✧

7 सबेटोर मुडोरिहक पायदा आयना इनजोर,✧ ओर्वीग-ओर्वीग विस्वसिहक, देवुळता जीवा बुदि ईस्ता.

8 अद बेद्रम बुद ईस्ता इनजोर वेहतहननः देवुळता जीवा ओर्विहक बुदताड पोल्लोड वळ्हकनद बुदि ईस्ता,✧ अदे जीवा दुस्रोन्क, पुनवव पोल्लोन पुन्ज वेहतनद बुदि ईस्ता.✧

9 अदे जीवा ओर्विहक बेराड-बेराड पोल्लोनेनाहक देवुळतगा विस्वस कीयनद बुदि ईस्ता,✧ अदे जीवा दुस्रोन्क बारा दुकतुन सबे कीसीयनद बुदि ईस्ता.

10 अदे जीवा ओर्विहक बामिह कीयनाड कबस्क कीयलाह लाव ईस्ता,✧ दुस्रोना पोगोन बार दळ्म अर्सि वळ्हकनाह कीस्ता.✧ ओर्विहक बेव देवुळता जीवाताड कबस्कु, बेव तानाड आयोड इनजोर पुनदनद बुदि ईस्ता.✧ ओर्विहक तन्क तेळियवव बासाने* वळ्हकनद बुदि ईस्ता,✧ दुस्रोन्क बार अव बासानाड पोल्लोन पुन्जि, दुस्रोरिहक तेळियिह कीसीयनद बुदि ईस्ता.

✧ 12:3 12:3 मत्याल 22:43; 1 योहन 4:2-3 ✧ 12:3 12:3 रोम सहरतोर 10:9

✧ 12:4 12:4 रोम सहरतोर 12:6-8; इपिसुसतोर 4:4-8,11-12; इब्रितोर 2:3-4 ✧ 12:6

12:4-6 इपिसुसतोर 4:4; पिलिपितोर 2:13 ✧ 12:7 12:7 14:26; इपिसुसतोर 4:11-12

✧ 12:8 12:8 2:6 ✧ 12:8 12:8 2:11,16; 14:6 ✧ 12:9 12:9 मत्याल 17:20;

21:21; 1 कुरित्तोर 13:2 ✧ 12:10 12:10 गलातितोर 3:5 ✧ 12:10 12:10

रोम सहरतोर 12:6; 1 कुरित्तोर 11:4; 13:2,8; 14:1 ✧ 12:10 12:10 1 योहन 4:1

* 12:10 12:10 मावा गायता पोल्लो उंद बासा मन्हता. अद्रमे दुनियाते वेल्लाडे बासाड मन्हताडः गोंडि, हिंदि, मराटि, उरावि, बंगालि, इद्रमलेहका. ✧ 12:10 12:10 मार्कल 16:17; 1 कुरित्तोर 13:1; 14:2-28

11 इव सबे उंदिय जीवाताड बुदिङ मन्हताड. अद तना विचरते इव बुदिनु, ओवोर्ग-ओवोर्ग विस्वसिहक तूसिस ईस्ता.✧

विस्वसिरा मुलु मेंदुलता लेहकाडोर

12 मावा मेंदुलि उंदिय मन्हता, मति तानगा कय्क, काल्क, कौडाङ मन्हताड. इव सबेटव दुस्माङ-दुस्माङ मतेक तेला, उंदिय मेंदुलतगा कलियिस मन्हताड.✧ अद्रमे किर्स्तु वने मेंदुलता लेहकान मन्हतोग.

13 अद इद्रमि: माट यहूदिर आयि, यहूदि आयवोर आयि, ओर्युलतोर आयि, ओर्युल आयवोर आयि, माट सबेटोराङ जीवानगा, देवुळ उंदिय जीवातुन वळता.✧ विस्वसि मन्कल बेस्के येसुना पेदिरते एग मीस्तोग, अस्केने देवुळता जीवा ओन दुप्पोर विस्वसिरा संगे जोळे कीस्ता.✧ माट सबेटोरल किर्स्तुना मेंदुलताड कय्क-काल्क आतपु, इद्रम कीस्ता.

14 मेंदुलतगा सिरप कय्के मनोङ, काल्कु, कौडाङ मन्हताड, इद्रम वेल्लाडे मन्हताड.✧

15 इंजेके काल इनालि, “नना कय आयोन, अदिनेनाहक नना मेंदुलतोनन आयोन” इनजोर इनालि. अद्रम इतेक तेला अद मेंदुलतगडाय आंदु.

16 अद्रमे केव इनालि, “नना कौडा आयोन, अदिनेनाहक नना मेंदुलतोनन आयोन” इनजोर इनालि, अद्रम इतेक तेला अद मेंदुलतगडाय आंदु.

17 पूरा मेंदुलतगा कौडाङे मतेके, बेद्रम वेनेरल? पूरा मेंदुलतगा केव्के मतेके, बेद्रम मूस्केरल?

18 मति देवुळि तनाय विचरते, कय्किन, काल्किन, कौडान, केव्किन, मेंदुलतगा आपुना-आपुना जागातगा तासता.

19 सबेटव उंदिरीत मतेके, मेंदुल बेद्रम मनदगा?

20 इद्रमलेहका कय्क, काल्क, कौडाङ, केव्क अलग-अलग मतेक तेला, मेंदुल उंदिये मन्हता.

21 निमा नाक कबळतुहक अरविन इनजोर कौडा, कयदुन इनदा पगवो. अहे निमा नाक कबळतुहक अरविन इनजोर तला, कादुन इनदा पगवो.

✧ 12:11 12:11 इब्रितोर 2:3-4 ✧ 12:12 12:12 रोम सहरतोर 12:4-5; 1 कुरित्तोर 10:17 ✧ 12:13 12:13 योहन 7:37-39 ✧ 12:13 12:13 रोम सहरतोर 3:21-23; इपिसुसतोर 2:14,18 ✧ 12:14 12:12-14 10:17

22 मति मावा मेंदुदगा कबळतुहक ओजवप लेहका दिसनवु, माक पका कबळतुहक ओजनव मन्हताड.

23 मावा मेंदुदगा बेविस्किन लजाताड इहनल, अविस्किने एक्वा कदर ईसि, गेंदेने बेस-नेहना मुचिहनल. बेव दुसोरिहक दिसनदायो, अविस्कना एक्वा पर्वा कीरहनल.

24 मति मुनेताहि कदर मनदनविन, बाराहक कदर एवलल? माट लजाताड इनदनविस्किन मान ईयना इनजोरे, मावा मेंदुलतुन देवुळि पंडटा.

25 मेंदुदाड कयक, काल्क वने तमतमा कोटुल आयवा, तमेनाहक उंदतुहक उंदि तोळ आयिड इनजोर, अद्रम पंडटा.

26 अदिनेनाहक मावा मेंदुदगडा बेदाय उंदतुहक दुकम पुटटेके, ताना संगे सबेटविहक दुकमे आस्ता. उंदतुहक मान दोर्कतेके, सबेटव ताना संगे गिर्दा आस्ताड.

27 अद्रमलेहकाने मीट सबेटोरि कलियिस, किर्स्तुना मेंदुदा लेहकान महनिर. ओर्वीग-ओर्वीग मन्जि, ओनाड कयक-काल्कना लेहकान महनिर.✧

28 विस्वसिरा मुडगा, देवुळि मुनेन किर्स्तुनाड बळयिरिन निल्लिह कीता. ओरा पेगके देवुळता कबुरतोरिन निल्लिह कीता. ओरा पेगके देवुळता पोल्लोतुन कागहवालोरिन निल्लिह कीता.✧ पया देवुळता लावताड कबस्क कीयनद बुदतोरिन निल्लिह कीता. अहे ओसो दुकतोरिन सत्रे कीसीयनद बुदतोरिन निल्लिह कीता. अहे सायता कीयनद बुदतोरिन निल्लिह कीता. ओसो विस्वसिरा मुडुन ताकिह कीयनद बुदतोरिन✧ निल्लिह कीता. ओसो तमा तेळियवव बासाने वळहकनद बुदतोरिन निल्लिह कीता.✧

29 विस्वसिरा मुडगा सबेटोर, किर्स्तुनाड बळयिर आयोर, सबेटोर देवुळता कबुरतोर आयोर, ओसो सबेटोर देवुळता पोल्लोतुन कागहवालोर आयोर, सबेटोर बामिह कीयनाड कबस्क केवालोर आयोर.

30 अहे सबेटोर दुकतोरिन सत्रे कीसीयनद बुदतोर आयोर, सबेटोर तेळियवव बासाने वळहकवालोर आयोर. ओसो सबेटोर अव बासानाड पोल्लोन पुन्जि, तेळियिह कीसीया पगवोर.

✧ 12:27 12:27 रोम सहरतोर 12:5; 1 कुरित्तोर 6:15; 10:17; इपिसुसतोर 1:23; 5:30; कुलुसितोर 1:18,24; 2:19 ✧ 12:28 12:28 बळयिर 13:1; इपिसुसतोर 3:5-6

✧ 12:28 12:28 रोम सहरतोर 12:7-8 ✧ 12:28 12:28 14:2-3

31 मति मीट एक्वा कबळतुहक अरयनव बुदिनु, दोर्किह कीयलाह ऊळसोर मन्हटु.☆ अहे नना इंजेके मीक ओसो बेसतल अगादुन तोहतकन.

13

जीवा कीयनदे सबेट्क मोदुल पोल्लो

1 अद इद्रम मन्हता: नाक दुनियातोर मन्कलोर वळ्हकनव सबे बासाड, ओसो पोगोटाड देवतुल्क वळ्हकनव सबे बासाड वळ्हकनद बुदि मनालि.☆ मति नना दुस्रोरिन जीवा केवोन इतेके, वेट किळिंगाळ इनाह, नेकनद गिनेता लेहकाडोनन, ओसो डेडेड-डेडेड नेकनद डपता लेहकाडोनन आवेनन.

2 नना देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्हक पगवेनन,☆ ओसो देवुळि इंजेक एवनाह पेसिह केवा तासतव सबे पोल्लोनु, अहे बुदताड सबे पोल्लोन पुनेनन. मेटान इंका जर्गिह कीयनाह, अचोटा विस्वसते पार्तना केवेनन☆. मति नना दुस्रोरिन जीवा केवेक अचोन, देवुळता मुनेह बाताले कबळतोनन आयोन आवेनन.☆

3 नावा जागा-बूमतुन वमिसि, लेवोरिहक तीहेनन,☆ ओसो किस्तुनेनाहक मेंदुलते तिपल आयहनन इन्जि, पोगयसोर मनेनन.* मति नना दुस्रोरिन जीवा केवेक अचोन, नावा बाताले पाय्दा इले आवालि.

4 दुस्रोरिन निटम जीवा केवाल, ओराड तपुल्किन आपसोर मन्हतोग,☆ दुस्रोरिन गूनम तोहतहतोग, दुस्रोरिन कुळसा केवोग,☆ ननाय बेरोनन इनजोर वळ्हकसोर तिरियोग,☆ पोमाडेड केवोग.☆

5 दुस्रोरा संगे ओप्पनद रीतते ताकिह्तोग, तनाय पाय्दातुन ऊळोग,☆ चट्पिट ओड आयोग,☆ दुस्रोरा तपतुन सीताते तासिस मनोग.☆

☆ 12:31 12:31 14:1,39 ☆ 13:1 13:1 12:10; 14:2-3; 2 कुरित्तोर 12:4

☆ 13:2 13:2 मत्याल 7:22; बळयिर 13:1; 1 कुरित्तोर 12:10; 14:39 ☆ 13:2 13:2

मत्याल 17:20; 1 कुरित्तोर 12:8-9 ☆ 13:2 13:2 2 कुरित्तोर 12:11 ☆ 13:3 13:3

मत्याल 6:2 * 13:3 13:3 नावा जागा-बूमतुन वमिसि, लेवोरिहक तीहेनन, ओसो किस्तुनेनाहक

मेंदुलते तिपल आयहनन इन्जि, पोगयसोर मनेनन. बेव-बेव मोदुल काग्देहकने इद पोल्लो दोर्किहता: “नावा जागा-बूमतुन वमिसि लेवोरिहक तीहेनन, ओसो मन्कलोर नाक जीवात मनाह बोळसनुर इतेके, तानेनाहक वने तयर आवेनन.” ☆ 13:4 13:4 बुदताड पोल्लोड 10:12; 17:9; 1 तिसलुनितोर 5:14; 1

पत्रु 4:8 ☆ 13:4 13:4 इपिससतोर 4:32 ☆ 13:4 13:4 8:1 ☆ 13:4 13:4

4:6 ☆ 13:5 13:5 10:24,33; पिलिपितोर 2:21 ☆ 13:5 13:4-5 कुलुसितोर 3:12

☆ 13:5 13:5 2 कुरित्तोर 5:19

- 6 लाग्वाडः कबस्कने गिर्दा आयोग, ✨ मति सेतेमताडः कबस्कने गिर्दा आस्तोग. ✨
- 7 बेदे आतेकाय, बेस्केन आरेम आयोग, सबे पोल्लोन नमसोर मन्हतोग, आसा कीसोर मन्हतोग, सबे तिपल्किन आपसोर मन्हतोग. ✨
- 8 देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकनद बुदि मायगा. तेळियवव बासाने वळ्हकनद बुदि मायगा. मुने पुनवव पोल्लोन पुनदनद बुदि मायगा. मति जीवा कीयनद बेस्केन मायो.
- 9 इद कालमते माक वेल्लाडेः पोल्लोडः तेळियोडः. पोल्लोडः पुनदनद बुदि, अहे देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकनद बुदि, माक वळ्गाय तोहतहताडः. ✨
- 10 मति इद कालमता मारेंगाते माक पूरा तेळियगा. अद तूकने वळ्गा तोहतनदिना गर्ज अरवो आयगा.
- 11 केंजाट, उड्लस्के, नना उड्लोर पेकोरा लेहकान वळ्हकिंदन, पेकोरा लेहकान विचर कीदन, पेकोरा लेहकाडाय तेल्व मता. मति बेरोनन आतस्के, पेकोरा लेहकाडः पोल्लोन विळिससीतन. अद्रमे माट वने इंजेके देवुळताडः कतम पोल्लोन पुनदा पगवल.
- 12 अदमतगा ऊळना लेहकान, माट इंजेके बगाडः-बगाडः ऊळहनल. † मति पया पिडम-पडम ऊळकल. इंजेक नना वळ्गाय पुतन. मति देवुळि नाक पुतप लेहकान, ✨ पया सबेटविन पूरा पुनदकन.
- 13 इंजेके, विस्वस कीयनदु, आसा कीयनदु, जीवा कीयनदु, इव मूड पोल्लोडः अमेसा मनदनव मन्हताडः. मति इविस्कनगडाहि जीवा कीयनदे, सबेट्क मोदुल पोल्लो आंदु. ✨

14

देवुळता जीवाते वळ्हकनद बुदतुन पर्हकाटु

- 1 अदिनेनाहक दुप्पोरिन जीवा कीयलाह ऊळसोर मन्हदु. ✨ देवुळता जीवाताडः बुदिन पर्हकाटु. ✨ कासा इतेके, देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकनद बुदतुन ✨ पका पर्हकाटु.

✨ 13:6 13:6 2 तिसलुनितोर 2:12 ✨ 13:6 13:6 2 योहन 4; 3 योहन 3-4 ✨ 13:7 13:7 9:12 ✨ 13:9 13:9 8:2 † 13:12 13:12 अस्केडाडः अदहकु काचताहि पंडटव इलेडः, मति कचताहि, इतुळताहि पंडटव मताडः. अदिहक ओरिहक तमा मोकम बगाडः-बगाडः दिसिंदु. ✨ 13:12 13:12 8:3 ✨ 13:13 13:13 गलातितोर 5:6 ✨ 14:1 14:1 16:14 ✨ 14:1 14:1 12:1,31 ✨ 14:1 14:1 12:10; 13:2

2-3 बाराहक इतेके, देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकवाल, विस्वसिरा विस्वसतुन बेस मेग्किह कीयलाहि, ओरिहक दीरा ईयलाहि, ओरा जीवातुन सितुर कीयलाहि वळ्हकिहह्तोग।* तेळियवद बासाते वळ्हकनद बुदतोग।* बारा, मन्कलोरा संगे आयो, मति देवुळता संगे वळ्हकिहह्तोग। ओग देवुळता जीवा ईतद, पुनवद बासाते वळ्हकताहकु, अद पोल्लो बोन्के तेळियो।

4 तेळियवद बासाते वळ्हकतेके, वळ्हकवानाय पाय्दा आस्ता. मति देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकतेके, विस्वसिरा मुडा पाय्दा आस्ता।*

5 मीट सबेटोरिर वने तेळियवव बासाने वळ्हकतेके, नना गिर्दा आवेनन. मति तान्काय एक्वा, मीट देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकना इनजोर, पका विचर कीयहनन. बाराहक इतेके, बोगाय तना तेळियवद बासाते वळ्हकिहपा, विस्वसिरा मुडा विस्वस बेस मेग्कि इनजोर, तान मुडोरा बासाते तेळियिह कीस वेहवेक अचोन, ओरिहक बाताले पाय्दा इले. अदिनेनाहक तेळियवव बासाने वळ्हकवाहकाय, देवुळता जीवाता दळमते वळ्हकवाले बेरोग।

6 मावोर विस्वसिरिर! नना मियगा वासि देवुळि नाक वेहतद पोल्लो वेहेनन,* इलवेके मीट मुने पुनवव पोल्लोन वेहेनन,* इलवेके देवुळता जीवाता दळमते वेहेनन, इलवेके मीक कागहेनन,* अस्के मीक पाय्दा आयगा! मति इद्रम कीयनद विळिसि, नना पुनवद बासाते वळ्हकतेके, मीक बाताल पाय्दा आयगा?

7 अद्रमे तुर्जतगा ओसो जेतुरतगा जीवा इले. तेला मति अविस्किन बराबर नेकिह केवेके, बेद पाटाते नेकलाह आता इनजोर, बह पुनाह आस्ता?

8 अद्रमे ओसो अकुम ऊरतस्के, सीपय्क लळय कीयलाह तयर आस्तोर,* मति बराबर केंजनाह तान ऊरवेके, सीपय्क बह तयर आयनुर?*

9 अद्रमे मीट वने दुसोर पुनदा पगयनद बासाते वेहवेके, मीवा पोल्लोतुन केंजवालोर बह पुनदनुर? इद्रम आतेक पया, मीवा पोल्लो वळ्दे तूळतप लेहका आयोया?

10 दुनियाते बेचोको अलग-अलग रीतिनाड बासाड वळ्हकिहह्तोर. अविस्कनगडाह बेदे अर्तमलेवद इले.

☆ 14:2-3 14:2-3 रोम सहरतोर 14:19 ☆ 14:2-3 14:2-3 मार्कल 16:17; 1 कुरित्तोर 12:10; 13:1 ☆ 14:4 14:2-4 रोम सहरतोर 15:2 ☆ 14:6 14:6 इपिसुसतोर 1:17 ☆ 14:6 14:6 12:8; 2 कुरित्तोर 12:1 ☆ 14:6 14:6 बळयिर 2:42; रोम सहरतोर 12:7; इपिसुसतोर 4:11-12 ☆ 14:8 14:8 गिनती 10:9; यिर्मयाह 4:19; यहेजकेल 33:3-6; योएल 2:1 * 14:8 14:8 मुनेता कालमते सीपय्क लळयतुहक दायलाह तयर आयना इतेके, सबेटोर सीपय्क केंजनाह अकुम ऊरिद्र.

11 मति अद बासाता अर्तमतुन नना पुनवेके, नावा संगे वळ्हकवाल मन्कना नद्रेते, नना दुस्सा जाततोना लेहका दिसकन; अहे नावा नद्रेते वने, ओग दुस्सा जाततोना लेहका दिसनोग.

12 अदिनेनाहक मीट देवुळता जीवाताड बुदिन दोर्किह कीयलाह ऊळवालोरिर, विस्वसिरा मुडा विस्वसतुन पूरा मेग्किह कीयनद बुदतुन, दोर्किह कीयलाह ऊळाट!✧

13 अदिनेनाहक तना तेळियवद बासाते वळ्हकवाल, ताना अर्तमतुन वने तेळियिह कीसीयनद बुदतेनाहक पार्तना कीयेग.

14 बाराहक इतेके, नना तेळियवद बासाते पार्तना कीयहपा, नावा जीवाये पार्तना केवालि, मति (अद पार्तनाता अर्तम नाक तेळियवाहकु,) नावा बुदतुहक पायदा इले.

15 पया बह कीकन? नना तेळियवद बासाते नावा जीवाते पार्तना कीकन, ओसो नना तेळियतद बासाते नावा बुदते वने पार्तना कीकन. अहे नना नावा जीवाते पाटा वागकन, नावा बुदते वने पाटा वागकन.✧

16 अद्रम केवालेवा, नावा जीवाते मोळिकहनन इनजोर, निमा तेळियवद बासाते देवुळतुन जोहर कीय्हनिन. इतेके अगा उदतोग नीवा पोल्लोतुन पुनवोग मन्कल, नीवा संगे बह जोहर कीयनोग? बह इतेके निमा बेद बासाते वळ्हकतिन, अदिन ओग पुनोग कोनि.

17 निमा इतेके देवुळतुन बेस-नेहना जोहर कीय्हनिन, मति इदिने नीक केंजवालोगा विस्वस बेस-नेहना मेगको!✧

18 नयगा इतेके मीट सबेटोरिहकाय वीळिसि, तेळियवद बासाते वळ्हकनद बुद मन्हता. अद बुदतेनाहक नना देवुळतुन जोहर कीय्हनन.

19 मति विस्वसिरा मुल जमा आतस्के, तेळियवव बासाने दहा अजर्क पोल्लोड वळ्हकना वाटो, दुसोर विस्वसिरिन कागहतलाहि, नना पुनदनद बासाते रेंड पोल्लोड वळ्हकनदे नाक ओप्पिहता.

विस्वसिरा मुल जमा आतस्के बह मनदना?

20 मावोर विस्वसिरि! मीट इद तेल्वता लोप्पा, उडूलोर पिलाड-पेकोरा लेहका विचर केमाट.✧ लाग्वाड पोल्लोना लोप्पा, पिलाड-पेकोरा लेहकान पुनवप

✧ 14:12 14:12 रोम सहरतोर 14:19 ✧ 14:15 14:15 इपिसुसतोर 5:19; कुलुसितोर 3:16 ✧ 14:17 14:17 रोम सहरतोर 14:19 ✧ 14:20 14:20 इन्नितोर 5:12-13

मन्हट्टु. ☆ मति मीवा तेल्वते, मीट बेरोरा लेहकान मन्हट्टु. ☆

21 साञ्जमतगा रासतद मन्हता:

“पुनवद बासा वळ्हकवालोरा मेटे,

पुनवोराड तोडिना मेटे, नना वेरिन वळ्हककन,

तेला मति वेर नावाड केंजोर आयनुर,” ☆

इनजोर सामि इन्हता, इन्जि रासतद मन्हता.

22 इतेके तेळियवव बासाने वळ्हकनदु, विस्वस केवोरेनाहक सीना मन्हता, विस्वसिरेनाहक सीना आयो. मति तेळियतद बासाते देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्हकनदु, विस्वस केवालोरिहक सीना मन्हता, विस्वस केवोरिहक आयो. इद बहू?

23 मीट विस्वसि मुल जमा आतस्के, मीट सबेटोरिर तेळियवव बासाने वळ्हकेरिर. अस्के मीट वळ्हकिहपा, येसुना लोप्पा तेळियवोग मन्कल, इलवेके येसुन विस्वस केवोग मन्कल, मियगा ओळियेग. अस्के मीट वळ्हकनदिन केंजिसि, वेर कोन पिसाड आतोर इनजोर इनोगा? (अह इन्जि, मीवा संगे कलियोग आयनोग बहे. इद्रमलेहका मीट तेळियवव बासाने वळ्हकनदु, विस्वसलेवोरिहक देवुळताहि जेक आयनद सीना मन्हता.)

24 मति तेळियतद बासाते मीट देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्हकतेक अचोन, येसुन विस्वस केवोग, इलवेके येसुना लोप्पा तेळियवोग मन्कल, तान केंजिहतेग. केंजिसि तना पापम कीतद निटम इनजोर कबुल आयनोग, ओग केंजतव सबे पोल्लोड ओन पर्हीकिस ऊळनुड. ☆

25 ओना पोटालोप्पाडाड मकिह कीतव पोल्लोड पड्ने आयनुड. ☆ पया ओग दंडुम अर्सि, देवुळतुन मोळ्कनोग, ओसो निटम देवुळि मीवा नडुम मन्हता इनजोर, मीक इनदनोग. ☆ (इद्रमलेहका मीट तेळियतद बासाते वळ्हकतेके, मीट विस्वसिरिहक देवुळता पिसिह कीयनद सीना ऊळलाह दोर्किहता.)

26 मावोर विस्वसिरि! इंजेके इदे पोल्लो मन्हता: मीट देवुळतुन मोळ्कलाह जमा आतस्के, ☆ ओर्वोग पाटा ओयेग, ☆ ओर्वोग काग्हेग, ☆ ओर्वोग मकतव

☆ 14:20 14:20 देवुळताड पाटाड 131:2; मत्याल 18:3 ☆ 14:20 14:20 रोम सहरतोर 16:19; इपिसुसतोर 4:13-14 ☆ 14:21 14:21 यशायाह 28:11-12 ☆ 14:24 14:24 योहन 16:8 ☆ 14:25 14:24-25 इब्रितोर 4:12 ☆ 14:25 14:25 यशायाह 45:14; दानिय्येल 2:47; जकर्याह 8:23 ☆ 14:26 14:26 इब्रितोर 10:25 ☆ 14:26 14:26 इपिसुसतोर 5:19; कुलुसितोर 3:16 ☆ 14:26 14:26 रोम सहरतोर 12:7

पोल्लोन पेसिह कीसीयेग, ओर्वोग तना तेळियवद बासाते वेहेग, ओर्वोग तान तेळियिह कीसीयेग, इव सबे विस्वसिरा मुडा विस्वसतुन बेस-नेहना मेगिह कीयलाह कीयनदु.✧

27 तेळियवव बासाने वळ्हकना इतेके, इर्वुर-मुवुर मन्कलोर ओर्वोना पेगके ओर्वोग वळ्हकिर. ओसो ओर्वोग तान पुनदनद बासाते, तेळियिह कीस वेहेग.

28 मति तेळियिह कीसेवाल लेवेके,✧ तेळियवद बासाते वळ्हकवाल, विस्वसिरा मुल जमा आतगा वळ्हकमाकेग. तनतनाय देवुळता संगे वळ्हकेग.

29 देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्हकवालोर इर्वुर-मुवुर वळ्हकिर. दुस्रोर मन्कलोर बार, बेस-नेहना केंजिसि, वेहतव पोल्लोना सेतेम पर्व्हिकस ऊळिर.✧

30 ओर्वोग वेहनेक, अगा एरे उदतोरगडाह बोनाय, देवुळि बातालाय पोल्लो वेहतेक अचोन, मुनेतोग केमेन आयेग, पेगकेडोग वळ्हकेग.

31 इद्रम कीसि, सबेटोर मन्कलोरिर कगयना, ओसो सबेटोरा जीवा सितुर आयना इन्जि, मीट सबेटोरिर ओर्वोग-ओर्वोग देवुळता जीवाता दळ्मते वळ्हक पगयकिर.

32 देवुळता जीवा बोनाय पोगोन दळ्म अरतेक तेला, ओग तना वळ्हकनदिन आव्हे कीया पगयहतोग.

33 बह इतेके देवुळि गळ्बळ कीयनद आयो, मति तना लोकुर तान सुकमते मोळ्कना इनजोर, अद विचर कीस्ता.

बेगा बेगा देवुळता मुलु जमा आस्तोर†✧,

34 अगा विस्वसिरा मुल मोळ्कलाह कलियिहतोर, अस्के आस्क केमेन मनदना. अव वेल्लाड पोल्लोड ताल्हकनद ओप्पो.✧ गळ्बळ आयनदायो इन्जि, मोसानाड अडोना साङ्गम वेहतपु, अव तमाड तोडिनु आव्हे कीसोर, पोल्लोड केंजिस मनदना.

35 अविस्किहक बातालाय ताल्हकना मतेके, लोन अन्जि तमाड मुजोरिन ताल्हकिड.✧ मति मोळ्कनद मुडगा, आस्क विचर वातपु वळ्हकतेके, किर्स्तुना मुडुन बदनम कीतप आस्ता.

✧ 14:26 14:26 रोम सहरतोर 14:19; 1 कुरित्तोर 12:7 ✧ 14:28 14:26-28 12:10

✧ 14:29 14:29 1 तिसलुनितोर 5:19-21 † 14:33 14:33 बेगा बेगा देवुळता मुलु जमा आस्तोर इद पोगोटा पोल्लोता संगे वने जोळेम आया पगयहता. अह इतेके वचन 33 इद्रमलेहका मनदगा: बह इतेके देवुळि गळ्बळ कीयनद आयो, मति बेगा बेगा देवुळता मुलु जमा आस्तोर, अगा तना लोकुर तान सुकमते मोळ्कना इनजोर, अद विचर कीस्ता. ✧ 14:33 14:33 4:17; 7:17; 11:16; 16:1

✧ 14:34 14:34 1 तिमोति 2:11-12 ✧ 14:35 14:35 इपिसुसतोर 5:22

36 देवुळता बेसता कबुर बह, मीट कुरित्तोरगडाहिये पेसताया? इलवेके सिरप मियगान एवताया? (अद्रम मुर्तिय आयो! अदिनेनाहक सबेटोर विस्वसिर कीयना लेहकान, मीट कीयना.)

37 बोगाय तन्क देवुळता जीवाता दळमते वळहकनद बुदि दोर्कतोनन इनजोर इनेग, इलवेके देवुळता जीवा ईतद दुस्रा बुदि दोर्कतोनन इनजोर इनेग.✧ इतेके अद्रमतोग मन्कल, इद सीटटे नना रासनव पोल्लोड, सामि ईतव उकुम आंदुड इन्जि पुनेग.

38 मति बोगाय इद उकुमतुन सीता केवेक अचोन, देवुळ वने ओन सीता केवप लेहका आयगा.

39 अदिनेनाहक मावोर विस्वसिरि! नना वेहतहनन, देवुळता जीवाता दळमते वळहकनद बुदतुन, दोर्किह कीयलाह ऊळसोर मन्हट्टु.✧ बोगाय तेळियवव बासाने वळहकतेक अचोन, ओन रोमिह केमाट. अद वने आयि.

40 मति सबे पोल्लोड बेस-नेहना कीयना, ओसो ओर्कुलते कीयना गावले.

15

किर्स्तु जीवा अरयनद पोल्लो

1 मावोर विस्वसिरि! नना मियगा पोकुर कीतद किर्स्तुना बेसता कबुरतुन, इंजेके ओसो सीता कीसीयलाह आतन. अद कबुरतुन मीट केंजिस नमतिर.✧ ताना पोगोन विस्वस तासिसि, इंजेके निच महनिर.✧

2 नना मीक वेहतद बेसता कबुरता पोल्लोतुन, मीट मेगिस पोस मतेके,✧ देवुळि मीक पिसिह कीस्ता.✧ अद्रम केवेक अचोन, मीट विस्वस कीतद उगसे आस्ता.✧

3 अद कबुरता सबेट्टक मोदुल पोल्लोतुन, नाक मुने वेहतपे, मीक काःहचीतन;✧ अद पोल्लो इदे आंदुः देवुळता सास्त्रमतगा मुनेन रासतप लेहका, किर्स्तु मावा पापमतेनाहक मोक आसि डोलतोग.✧

✧ 14:37 14:37 2:15; गलातितोर 6:1 ✧ 14:39 14:39 12:31; 13:2 ✧ 15:1 15:1 3:6 ✧ 15:1 15:1 रोम सहरतोर 5:2; 1 कुरित्तोर 16:13; 2 कुरित्तोर 1:24; 1 पत्र 5:12 ✧ 15:2 15:2 11:2 ✧ 15:2 15:2 रोम सहरतोर 11:22 ✧ 15:2 15:2 गलातितोर 3:4 ✧ 15:3 15:3 11:23 ✧ 15:3 15:3 यशायाह 53:5-12; मत्थाल 26:24; योहन 1:29; बळयिर 8:32-33; 17:3; 1 पत्र 2:24

4 ओग डोलतस्के, मन्कलोर ओना सेन्तातुन गुमयातगा मिसतोर. देवुळता साझमतगा मुनेन रासतप लेहका, मूंड दियाने देवुळि ओन जीवा अर्हचीता.*

5 जीवा अरतस्के किर्स्तु पन्नुहक दिसतोग.* पया बारा बळयिरिहक दिसतोग.*

6 ताना पया एयुड नूहकिहकाय एक्वा, मावोर विस्वसि मन्कलोरिहक उंदिय देवा दिसतोग. ओर मन्कलोरगडाहि उच्चुर डोलतोर, मति वेल्लाटोर इंका जीवात मन्ह्तोर.

7 ताना पया तनतमोग याकुबिहक दिसतोग. अहे ओसो तनाड सबेटोर बळयिरिहक दिसतोग.*

8 सबेटोरिहकाय पया नाक वने दिसतोग.* नना दुस्त्रा रीतते किर्स्तुना बळयिनन आतन.* डोलिस पुटटप लेहका, नना देवुळतुहक बातय कबळतुहक अरवोन आंदन.

9 बाराहक इतेके, मुने देवुळता मुडुन नल्हतना-कोहकना कीसोर मतन.* अदिनेनाहक बोगे नाक किर्स्तुना बळयि इनदना लायक इलोन. नना किर्स्तुनाड बळयिरगडाह सबेटूक उड्लोनन इनजोर पुतन.*

10 मति नना इंजेके बळयिनन महनन इतेके, देवुळता दयाते महनन! देवुळि नाक ईतद दया उगस अनो. किर्स्तुनाड बळयिर दुस्त्रोरिहकाय एक्वा, नना एपुर पेसनाह कह्तेम कीतन.* तेला मति निटम इतेके, नावाय लावते नना केवोन, देवुळि तना देव्वाते नयगडाहि कह्तेम कीता.*

11 अदिनेनाहक नना पोक्कुर कीतेकाय, किर्स्तुनाड दुस्त्रोर बळयिर पोक्कुर कीतेकाय, माट पोक्कुर कीयनद पोल्लो उंदिये: अद किर्स्तु हामुरताहि जीवा अरयनद पोल्लो आंद. ताने मीट विस्वस कीतिर.

डोलतोर विस्वसिर जीवा अरयहतोर

12 किर्स्तु डोलतोरगडाह जीवा अरतोग इनजोर मीक पोक्कुर कीतोम! अह इतेके डोलतोर विस्वसिर ओसोवने जीवा अरवोर इनजोर,* इद्रम मियगडाह उच्चुरिर

* 15:4 15:4 देवुळताड पाटाड 16:8-10; मत्याल 16:21; बळयिर 2:24,30-31; 26:22-23 * 15:5 15:5 लूकाल 24:33-34 * 15:5 15:5 मार्कल 16:14; लूकाल 24:36; योहन 20:19 * 15:7 15:7 लूकाल 24:36; बळयिर 1:3 * 15:8 15:8 बळयिर 22:6-11; 26:12-18; 1 कुरित्तोर 9:1 * 15:8 15:8 बळयिर 9:1-16 ऊळाट. * 15:9 15:9 बळयिर 8:3 * 15:9 15:9 2 कुरित्तोर 12:11; इपिसुसतोर 3:8; 1 तिमोति 1:15 * 15:10 15:10 2 कुरित्तोर 11:23; कुलुसितोर 1:29; 1 तिमोति 4:10 * 15:10 15:10 3:6,10; 2 कुरित्तोर 3:5; मिलिपितोर 2:13 * 15:12 15:12 बळयिर 17:32; 23:6-8; 2 तिमोति 2:18

बाराहक इह्निर?†

13 डोलतोर ओसोवने जीवा अरवोर इतेके, देवुळि किर्स्तुन वने जीवा अर्हो.

14 किर्स्तु ओसोवने जीवा अरवेक अचोन, माट मीक ओना बेसता कबुर पोकुर कीयनद उगसे आता. मीवा विस्वस वने उगसे आता.✧

15 ओसो उंद पोल्लो: देवुळि किर्स्तुन ओसोवने जीवा अर्हता इनजोर, मुनेन मीक वेहच मतोम. डोलतोर जीवा अरवेक अचोन, देवुळि किर्स्तुन वने जीवा अर्हता पगवो. इतेके माट देवुळता लोप्पा जोल साक्सि ईतप लेहकान आता.

16 बाराहक इतेके, डोलतोर जीवा अरवोर इतेके, किर्स्तु वने जीवा अरवोग इतप आता.

17 देवुळि किर्स्तुन जीवा अर्हवेके, मीवा विस्वस उगसिन आता, इंका वने मीट पापमता कयदेन मह्निर;✧

18 ओसो किर्स्तुन विस्वस कीस डोलतोर वने, पूरा देवुळताहि एगतोर.✧

19 सिरप इद बूमतगा पिसनद पिसमुळतेनाहक, किर्स्तुना पोगोन आसा तासतल इतेके, माट सबेटोर मन्कलोरिहकाय, एक्वा आरेम आतोरल आंदल.

20 मति निटम पोल्लो इद आंदु: किर्स्तुन डोलतोरगडाह देवुळि ओसोवने जीवा अर्हता!✧ डोलतोरगडाहि जीवा अरतोग ओगे मुनेतोग आंदोग.✧

21 अद इद्रमि मन्हता: ओर्वीग मन्कना मेटे, हामुर वाता.✧ अहे दुस्रोग मन्कना मेटे बार, डोलतोर ओसोवने जीवा अरयनद वाता.

22 इतेके आदम मुय्तोनाहि पुटटोरल, माट सबेटोरल हायनल.✧ मति किर्स्तुना संगे जोळेम आतोर मन्कलोरिन बार, देवुळि ओसोवने जीवा अर्हतगा.✧

23 मति ओर्वीग-ओर्वीग मन्कल, ओर्कुलते जीवा अरयनुर. जीवा अरवालोरगडाहि किर्स्तुये मुनेतोग,✧ पया ओग ओसोवने वायनोग अस्के, ओना मन्कलोर✧ जीवा अरयनुर.✧

† 15:12 15:12 कुरित सहरतोर युनानि जाततोर आंदुर. मन्कल डोलतस्के, ओना जीवा अमेसातहक पिसिहता, मति मेंदुल बेस्केन जीवा अरवो इन्जि, युनानि जाततोर इंदुर. येसुन विस्वस कीतापया वने, उच्चुरा विचर अद्रमे मता. ✧ 15:14 15:14 1 तिसलुनितोर 4:14 ✧ 15:17 15:17 रोम सहरतोर 4:24-25 ✧ 15:18 15:18 1 तिसलुनितोर 4:14,16; तोहचीतव पोल्लोड 14:13

✧ 15:20 15:20 बळयिर 2:24; 1 पत्रु 1:3 ✧ 15:20 15:20 बळयिर 26:23; कुलुसितोर 1:18; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5 ✧ 15:21 15:21 रोम सहरतोर 5:12 ✧ 15:22 15:22 रोम सहरतोर 5:12-14 ✧ 15:22 15:22 रोम सहरतोर 5:17-18 ✧ 15:23 15:23 बळयिर 26:23 ✧ 15:23 15:23 3:23 ✧ 15:23 15:22-23 6:14; 15:51-52; पिल्लिपितोर 3:10-11; 1 तिसलुनितोर 4:16

24 पया इळता बूमते आयिड, पोगोटा बूमते आयिड, देवुळता विस्द मनदनव सबे राजेहकिन, सबे अदिकरते मनदनविन, सबे लावताड देयहक-बूतहकिन, किर्स्तु ओरे कीसि, तना राजेम कीयनद अदिकरतुन, देवुळबाबाना कयदे ईयनोग;✧ अस्के बूम मारेंगा आयगा.

25 विस्दतव सबेटविन आरे कीयनाहजोम, किर्स्तु राजेम कीसोर मनदनद गर्ज मन्हता.✧

26 हामुरि, इद वने मावा पका विस्द मनदनद आंदु, आक्रिते किर्स्तु तान वने बूळे कीयनोग.✧

27 देवुळि सबेटविन ओना अदिकरते कीसीता✧ इनजोर, साङ्गमतगा रासतद मन्हता. “सबेटविन” इनजोर रासतेके, देवुळतुन विळिससि सबेटविन इनजोर, बराबर एका आस्ता. इतेके देवुळि सबेटविन किर्स्तुना अदिकरते कीसीतेक तेला, देवुळि तना ओना कयदे इले.

28 सबेटविन ओना अदिकरते कीसीता, मति सबे ओना अदिकरते आतापया, देवुळिये सबेटविन पूरा ताकिह कीयि इनजोर, देवुळता मग इंका ताना अदिकरते मनदनोग.✧

29 डोलतोर विस्वसिर ओसोवने जीवा अरवेके, डोलतोरैनाहक येसुना पेदिरते एग मीवालोर पया बह कीयनुर? डोलतोर जीवा अरवेके, ओरेनाहक मन्कलोर बाराहक येसुना पेदिरते एग मीस्तोर?‡

30 ओसो माट सेवकिरोम इतेके, दोकाते मन्जि, बेसता कबुरतुन बाराहक पोकर कीयलाह आतोम?✧(डोलतोर ओसोवने जीवा अरवेके, नगका-पियलि अद्रम बाराहक तिपल आवेरोम?)

31 मावोर विस्वसिरिर! मावा किर्स्तु येसुसामि नावा मेटे, मियगा बेचोटा बेरा कबळ कीतोग इन्जि, नना पोगयसोर महनन, इद करलता पोल्लो. ओसो नावा

✧ 15:24 15:24 दानियेल 2:44; 7:14,27; 2 पत्र 1:11 ✧ 15:25 15:25 देवुळताड पाटाड 110:1; मत्याल 22:44; इब्रितोर 2:8 ✧ 15:26 15:26 2 तिमोति 1:10; तोहचीतव पोल्लोड 20:14; 21:4 ✧ 15:27 15:27 देवुळताड पाटाड 8:6; मत्याल 28:18; इपिसुसतोर 1:22; इब्रितोर 2:8 ✧ 15:28 15:28 3:23; पिलिपितोर 3:21 ‡ 15:29 15:29 उय्तर कुरित्तोर इद्रम कीदुर, ओरा इद रिजता लोप्पा माक इंजेक तेळियो. बेस्के-बेस्के हायना वेलाते, विस्वसि मन्कल तना अविस्वसि लोतोरिन येसुनके वाटु इनजोर, आक्रिता अर्ज कीदुर. ओग हातापया, पिसतोर बोर् येसुन विस्वस कीसि, येसुना पेदिरते एग मीयना रिजज कीदुर. कीतस्के हातोग विस्वसिना सीता कीदुर. इद्रमता पोल्लो आस मनदगा बहे. ✧ 15:30 15:30 2 कुरित्तोर 11:26

सेवातेनाहक दिनमे हामुरता दोका नाक वास्ता, ✨ इद अचोने करलता पोल्लो. ✨

32 इपिसस सहरतगा, गेळा जन्वर्कना बुदलेहकाडोर मन्कलोरा संगे लळेम आतन. ✨ डोलतोर ओसोवने जीवा अरवोर इतेके, ओरा संगे नना लळेम आस, नाक बाताल पायदा दोर्कालि? अह इतेके, इप्रयेलतोर मुने इनदना लेहकान, “नाळ कोनि डोलना मन्हता, अदिनेनाहक तिनदकल, उनडकल, गिर्दाते मनदकल,” ✨ इनजोर मनाह आवालि.

33 अद्रम इनवालोरिन मीक नाळेह कीयलाह एमाट. लाग्वोरा संगे गोत आतेके, देवुळतुहक विचर वानाह, ओर मीक पिसलाह एवोर.

34 इव पोल्लोना लोप्पा पुन्ज मन्हट. देवुळतुहक विचर वातप बेस बुदते मन्हट, पापम कीयनद विळसाट. ✨ मीक लजा वानाह उंद पोल्लो इहनन, ✨ मियगा उच्चुर मन्कलोरिन देवुळतुन इंका पुनविरे.

जीवा अरतापयाडा मेंदुलि

35 मियगडाहि बोगाय इद्रम इनेगः डोलतोर ओसोवने बेद्रम जीवा अरयहतोर? जीवा अरतापया, ओरिहक बेद्रमता मेंदुल मनदगा इनजोर ताल्हकेग!

36 अद्रम ताल्हकवानिन बुदलेवोनिन! निमा वीतिहनिन अद पेनेमि, डोलतप लेहका बूमता इळन मतेक कोनि, ओसो मोळियहता! ✨

37 निमा गोहकाय, इलवेके बेव दुसाड विजाड वीततस्के, मोदुदुन वीतविन, वेट पेनेहकिने वीतिहनिन.

38 मति अद मोळियहपा, देवुळि तना विचरते अद पेनेमतुहक मोदुल ईस्ता. उंद-उंद पेनेमतुहक, अलग-अलग मोदुल मन्हता. ✨

39 अद्रमे मन्कलोरा मेंदुल दुसाये, जन्वर्कना मेंदुल दुसाये, पिटेना मेंदुल दुसाये, मीन्कना मेंदुल दुसाये.

40 ओसो पोगोटा बूमतगा मनदनव मन्हताड, इद बूमतगा मनदनव मन्हताड. पोगोन मनदनविस्कना सोबा दुसाये, इद बूमतगा मनदनविस्कना सोबा दुसाये.

41 पोगोन पोळदता वेहच दुसाये, नेलाता वेहच दुसाये, उकाना वेहच दुसाये. उकाना वेहच वने अलग-अलग मन्हता.

✨ 15:31 15:30-31 रोम सहरतोर 8:35-36 ✨ 15:31 15:31 4:9 ✨ 15:32 15:32 2 कुरित्तोर 1:8 ✨ 15:32 15:32 यशायाह 22:13; 56:12 ✨ 15:34 15:34 रोम सहरतोर 13:11 ✨ 15:34 15:34 4:14; 6:5 ✨ 15:36 15:36 योहन 12:24 ✨ 15:38 15:38 पट्मुळि 1:11

42 डोलतोर ओसोवने जीवा अरयनद अद्रमे. इद मेंदुलि आक्रिते कळियगा, मति देवुळि तान ओसोवने जीवा अर्हतस्के, अद मेंदुल बेस्केन बूळेम आयो आयगा.✧

43 इद मेंदुलता अचोन कदर मनो, तान्क तक्वा लाव मन्हता. मति देवुळि तान ओसोवने जीवा अर्हतस्के ताना पका सोबा मनदगा, तान्क पकाय लाव मनदगा.✧

44 मावा मन्कना लावतद मेंदुलतुन मन्कलोर पोहतहतोर, मति देवुळि तान ओसोवने जीवा अर्हतस्के, अद देवुळता लावतद मनदगा. मन्कना लावतद मेंदुल माक इंजेक मन्हता. अद्रमे देवुळता लावतद मेंदुल वने मनदगा.

45 देवुळता सास्त्रमतगा इद्रम रासतद मन्हता: मुनेतोग मन्कल आदम जीवाता मान्वल आतो!✧ इनजोर रासतद मन्हता. अद्रमे पयाडोग आदम, इतेके किर्स्तु, देवुळता पिसमुळ ईयनद जीवा आतोग.✧

46 मति देवुळता लावतद मेंदुलि, मुनेता मेंदुल आयो. मुने मनदनद मेंदुलि इतेके मन्कना लावतदु. पयाडा मेंदुलि देवुळता लावतदु.

47 मुनेतोग मन्कल बूमता तोळ्योते पंडटोगु, मति पेगकेडोग मन्कल किर्स्तु, पोगोटोग आंदोग.✧

48 बूमतोर सबेटोर मन्कलोर, तोळ्योते पंडटोग मन्कना लेहकान आतोर. देवुळता पिसमुळ दोर्कतोर मन्कलोरगा बारा, पोगोटोग मन्कना बुद मन्हता.✧ ओरिहक, पोगोटोग मन्कना लेहकान मेंदुस्क वने मनदनुड.✧

49 इद बूमते माट तोळ्योते पंडटोग आदमना लेहकान महनल.✧ तेला मति इंजेके मावा ताकमुळि, पोगोटोग मन्कल किर्स्तुना लेहकान मनि.✧

50 मावोर विस्वसिरिर! इदे पोल्लो वेहतलाह आतन: मन्कना लावतद मावा मेंदुलि, देवुळ राजेम ताकिह कीयनगा मनदा पगवो.✧ इतेके कळियनद मेंदुलि, कळियवदिनगा मनदा पगवो.

51-52 इद केंजाट! इचानाह मन्कलोर पुनवद पोल्लोतुन मीक वेहतहनन: माट मन्कलोरगडाहि उच्चुर मन्कलोरल डोलवल, मति आक्रिता अकुम ऊरतस्के, माट

✧ 15:42 15:42 रोम सहरतोर 8:19-21 ✧ 15:43 15:43 पिलिपितोर 3:21

✧ 15:45 15:45 पुटमुळि 2:7 ✧ 15:45 15:45 योहन 5:21; 6:57-58; रोम सहरतोर 5:14; 8:1-2 ✧ 15:47 15:47 पुटमुळि 2:7; 3:19; योहन 3:31; 2 कुरित्तोर 5:1

✧ 15:48 15:48 2:16 ✧ 15:48 15:48 पिलिपितोर 3:20-21 ✧ 15:49 15:49

पुटमुळि 5:3 § 15:49 15:49 तेला मति इंजेके मावा ताकमुळि, पोगोटोग मन्कल किर्स्तुना लेहकान मनि. उच्चुक मोदुल कापदेहकनगा, “उंद दिया पोगोटोग मन्कना लेहकान माक मेंदुल मनदगा,” इद्रम मन्हता.

✧ 15:49 15:49 रोम सहरतोर 8:29 ✧ 15:50 15:50 योहन 3:5-6; 1 कुरित्तोर 6:9-10

सबेटोरल बद् लेम आयकल. आक्रिता अकुम केंज वायगा. ✧ अस्के देवुळि डोलतोर विस्वसिरिन, बेस्केन कळियवद मेंदुल अस्के, अस्केडा अस्केन ओसोवने जीवा अर्हतगा. ✧ अस्के माट जीवात मनवालोरल बद् लेम आयकल. ✧

53 मावा इद मेंदुलि डोलनदु, ताना पया कळियनदु; मति इद डोलवद, कळियवद मेंदुल मारियना गावले. ✧

54-55 अद्रम आतस्के देवुळता साश्रमतगा मुनेन रासतद पोल्लो करल आयगा: देवुळि हामुरतुन मायिह कीसि गेल्सता. ✧

इजेके हामुर माक बाराहक रेयिह कीयना? अद माक बाराहक ओरे कीयना? ✧

इनजोर ताना साश्रमतगा रासतद मन्हता.

56 पापम कीयनाहकु, हामुरतुहक रेयनाह आस्ता. ✧ मावा पापमि पका लावता इनजोर, मोसानाड अडोड तोहतहताड. (इतेके मोसानाड अडोडलेवा पापमतुन पुनमुळ आयो.) ✧

57 मति मावा येसुसामि किर्स्तुना मेटे देवुळि, माक पापमतुन ओसो हामुरतुन गेल्सनाह कीस्ता. ✧ अदिनेनाहक तान्क जोहर!

58 अदिनेनाहक मावोर गोततोरिर! मीवा विस्वसते इळन अरवालेवा, मेग्निस मन्हटु. मीट सामिनेनाहक कहटेम कीयनद कबळ उगस अनो इनजोर पुतिर, अदिनेनाहक सामिना कबळते बेर्ससोर अन्हटु. ✧

16

गर्जतोरिहक कोताड ईयनद पोल्लो

1 कोताड अर्हतनद पोल्लोतुन ताल्हकिस मतिर, अदिन वेहतहनन: येस्सलेम सहरतोर देवुळता मन्कलोरैनाहक, कोताड अर्हतनद पोल्लोता लोप्पा, ✧ गलाति पटटोर ✧ विस्वसिरा मुडुन नना बह वेहतन, अद्रम मीट वने कीम्हटु. ✧

✧ 15:51-52 15:51-52 मत्याल 24:31 ✧ 15:51-52 15:51-52 योहन 5:28-29; 1 कुरित्तोर 15:22-23 ✧ 15:51-52 15:51-52 1 तिसलुनितोर 4:15,17 ✧ 15:53 15:51-53 2 कुरित्तोर 5:2-4 ✧ 15:54-55 15:54-55 यशायाह 25:8 ✧ 15:54-55 15:54-55 होशे 13:14 ✧ 15:56 15:56 रोम सहरतोर 5:12 ✧ 15:56 15:56 रोम सहरतोर 3:20 ✧ 15:57 15:57 रोम सहरतोर 8:37; इब्रितोर 2:14-15; 1 योहन 5:4 ✧ 15:58 15:58 16:10; गलातितोर 6:9 ✧ 16:1 16:1 बळयिर 24:17 ✧ 16:1 16:1 गलातितोर 1:2 ✧ 16:1 16:1 4:17

2 नना मियगा वानाहजोम केपमाटु, मति मीट ओर्वोग-ओर्वोग मन्कल, आपुना-आपुना कमयता इसबते, ऐतारम दिया* उचुक कोताड मुनेन अलग कीस तासिस मन्हटु.*

3 पया मियगा वातस्के, मीवा दान लोहतलाह, बोर मन्कलोरिन आचिह्निर, ओर मन्कलोरिन कोताड अगके येस्सलेम लोहतकन.* (ओर बेस गुनमतोर विस्वसिर इन्जि, येस्सलेमतोर विस्वसिरिहक वेहचि,) सीटि रासिस ओरा कयदे लोहतकन.*

4 इलवेक ननाय येस्सलेम दायना इतेके, ओर नावा संगे वायनुर.

पोलु कुरित्ततगा वायलाह ऊळिहतोग

5 नाक मकिदुनिया पटटगाहक दायना मन्हता. अगडाह पया मियगा वायकन.*

6 आया पगतेके, मियगा वासि मीवा संगे गळक मनदकन. इलवेके इर्डम मारनाह मियगा मनदकन, ताना पया नना बेके दायना मन्हता, अके नाक गर्ज अरयनद ईसि लोहतकिर.

7 इद मल्का वाताहे अनोन. सामिना विचर मतेक अचोन, मीवा संगे गळक मनदकन इनजोर, आसा कीयलाह आतन.*

8 मति पंटाता पंडुम* एवनाह, इगा इपिसुस सहरतेन मनदकन.*

9 बाराहक इतेके, इगा वेल्लाटोरा पाय्दा आनाह, सेवा कीयलाह बेस-नेहना अग दोर्कता.* मति विस्द केवालोर मन्कलोर वने वेल्लाटोर मन्हतोर.*

10 ओसो उंद पोल्लो: तिमोति मियगा वातेके, ओन रेय्पिह केवालेवा तासाट.* ओग वने नावा लेहकान, सामिना कबळ केवाल आंदोग.*

11 अदिनेनाहक मियगा बोगे ओन पास्कमाकेग,* मति ओन सुकमते नयगा लोहचीम्हटु. ऐगेटोर विस्वसिरा संगे ओग इगा वायनोग इनजोर केपतन.

12 मावा ऐंगेटोग विस्वसि अपुलोसना पोल्लो* इद्रमि: “दुसोर विस्वसिरा संगे कुरित्त सहरते अन” इनजोर नना ओन पकाय वेहच ऊळतन. मति इंजेके मियगा वायलाह, ओन्क मुर्तिय विचर इले. पया मोका दोर्कतेक वायनोग.

* 16:2 16:2 बळयिर 20:7; तोहचीतव पोल्लोड 1:10 * 16:2 16:2 2 कुरित्तोर 8:3; 9:4-5 * 16:3 16:3 2 कुरित्तोर 8:10-11,18-19 * 16:3 16:3 2 कुरित्तोर 3:1 * 16:5 16:5 रोम सहरतोर 15:26 * 16:7 16:5-7 बळयिर 19:21; 1 कुरित्तोर 4:19; 11:34 * 16:8 16:8 बळयिर 2:1 वचनता कालनोट ऊळट. * 16:8 16:8 बळयिर 18:19 * 16:9 16:9 तोहचीतव पोल्लोड 3:8 * 16:9 16:9 बळयिर 19:9 * 16:10 16:10 4:17 * 16:10 16:10 15:58; पिलिपितोर 2:20,22 * 16:11 16:11 1 तिमोति 4:12 * 16:12 16:12 1:12

13 इंजेके मीट उसरते मन्हट्ट. विस्वसते मेगिक्स मन्हट्ट. ✨ दीरा पोस मन्हट्ट. आरेम आयमाट्ट. ✨

14 बाताल कीतेकाय, गूनमते कीम्हट्ट. ✨

15-16 मावोर विस्वसिरिर! मीवा अकाया पटटे, मुनेतोर विस्वसिर इतेके इस्तिपनासना लोतोर ✨ विस्वस कीतोर, ओर देवुळता मन्कलोरा सेवा कीयनद कबळतेने मन्हतोर इनजोर पुतिर. ✨ ओरा लेहकाडोर मन्कलोरा पोल्लोतुन केंजिसि मन्हट्ट इनजोर, नना मीक अर्जि कीयहनन. अहे ओसो सामिना कबळते तोळ आसि, कहटेम केवालोर सबेटोर मन्कलोरा पोल्लोतुन केंजिस मन्हट्ट. ✨

17 मियगडाहि इस्तिपनास, पुरतुनातुस, अकयकुस, वेर मुवुर आसि इगा वाताहकु, नना गिर्दा आतन. जेक मनाहक मीट इगा वाया पगविर, मति वेर वाताहकु, मीटे वातप लेहका आता. ✨

18 वेर वाताहकु, नावा जीवा ओसो मीवा जीवा वने सुकम आता. ✨ अदिनेनाहक वेरा लेहकाडोर मन्कलोरिन मान ईम्हट्ट. ✨

19 इगा आसिया पटटे मनवालोर विस्वसिरा मुलु, मीक जय येसु इन्हतोर. अक्विलाल, पिरिस्किलाल, वेर आळ इर्वुरा लोतगा ✨ जमा आयवालोर विस्वसिर ✨ सबेटोर वने, मीक जय येसु इन्हतोर.

20 इण्डोर मावोर विस्वसिर सबेटोर, मीक जय येसु इन्हतोर. मीट ओर्विहक-ओर्वोग येसुना पेदिरते जीवा वाटसोर जोहर कीम्हट्ट. ✨

21 (इचानाह नना वेहचोर वातन, ओर्वोग राससोर अतोग.) इंजेके नना पोल्लुन, नावा कयदे जय येसु इनजोर रासिसि, इद सीटटुन मारिह कीयहनन ✨:

22 बोगाय येसुसामिन जीवा केवेके, ओन्क सरप दल्गि!

ए सामि, वय! ✨

✨ 16:13 16:13 15:1; पिलिपितोर 1:27; 1 तिसलुनितोर 3:8; 2 तिसलुनितोर 2:15

✨ 16:13 16:13 देवुळताड पाटाड 31:24; इपिससतोर 3:16; 6:10; कुलुसितोर 1:11-12

✨ 16:14 16:14 14:1 ✨ 16:15-16 16:15-16 1:16 ✨ 16:15-16

16:15-16 रोम सहरतोर 12:13 ✨ 16:15-16 16:15-16 1 तिसलुनितोर 5:12-13;

इब्रितोर 13:17 ✨ 16:17 16:17 2 कुरित्तोर 11:9; पिलिपितोर 2:29-30 ✨ 16:18

16:18 2 कुरित्तोर 7:13; पिलेमोन 7 ✨ 16:18 16:18 पिलिपितोर 2:29-30; 1 तिसलुनितोर

5:12-13 ✨ 16:19 16:19 बळयिर 18:2 ✨ 16:19 16:19 रोम सहरतोर 16:3-5

✨ 16:20 16:20 रोम सहरतोर 16:16 ✨ 16:21 16:21 गलातितोर 6:11; कुलुसितोर

4:18; 2 तिसलुनितोर 3:17; पिलेमोन 19 ✨ 16:22 16:22 पिलिपितोर 4:5; तोहचीतव

पोल्लोड 22:20

23 येसुसामि मीक देय्वा ईयेग.☆

24 किर्स्तु येसुना संगे माट जोळेम आताहकु, नना मीट सबेटोरिन जीवा कीय्हनन. आमेन.

liv

Hill Madia
Hill Madia standard translation

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Maria)

Contributor: The Seed Company

All rights reserved.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files
dated 15 May 2025

9f0bdb58-21f8-514e-8286-5b2942b7d458